

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-22/2023. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(Előzmény ügy: RI-AJBH-224/2020.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv(ek): *M. Rendőrkapitányság*

2023.

Az eljárás megindítása

..... szám alatti lakos, a továbbiakban: I. r. panaszos) panaszt tett a 2020. május 29-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben. A panaszost jelen ügyben dr. .... ügyvéd képviseli.

..... szám alatti, a továbbiakban: II. r. panaszos) képviseletében dr. .... ügyvéd ugyanezen rendőri intézkedés vonatkozásában szintén panaszt tett.

A panaszosok beadványaikban sérelmezték a velük szemben foganatosított intézkedések (igazoltatás, magánlakásban történő intézkedés, előállítás) tényét és módját (különösen annak erőszakos és retorzív, megfélemlítő jellegét, a megfelelő figyelmeztetések és tájékoztatások hiányát), valamint a kényszerítő eszközök alkalmazását és módját (különösen annak szükségtelenül erőszakos jellegét).

Tekintettel arra, hogy a beadványokban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszosok alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

A panaszosok sérelmezték, hogy az intézkedés során az ingatlan kertkapuja károsodott. Figyelemmel arra, hogy az ingatlan és a hozzá tartozó kertkapu dologi jogi értelemben nem a panaszosokhoz tartozott, így annak károsodása nem a panaszosok alapvető jogait érintette, e körülmény vizsgálatára jelen eljárás keretében nincs lehetőség.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való jog [Alaptörvény II. és III. cikk]
- A személyi szabadsághoz való alapvető jog [Alaptörvény IV. cikk]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXIV. cikk]
- A petíciós jog [Alaptörvény XXV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye [a továbbiakban: Alaptörvény]
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.]
- A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény [a továbbiakban: Be.]
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

A tényállás megállapításai

I. A panaszbeadvány

a) Az I. r. panaszos beadványa az alábbi releváns információkat tartalmazza:

2020. május 29-én 23 óra 35 perc körül három rendőr érkezett a helyszínre. Itt az I. r. panaszos kislányának a harmadik születésnapját ünnepelték. Ezt a családi rendezvényt – a beadvány szerint – bejelentették a helyi önkormányzat hivatalánál, ahol ezt „engedélyezték” is.

A rendőrök közölték, hogy bejelentést kaptak, miszerint túl hangos a zene. A beadvány szerint hiába jelezték, hogy „engedélyezték a rendezvényt”, a rendőrök azt közölték, hogy „ha ők azt mondják, hogy le kell halkítani a zenét, akkor kötelesek ezt megtenni”. Felhívták a polgármestert, aki – a beadvány szerint – „mondta is a rendőröknek, hogy engedélyezett” a családi rendezvény. A beadvány szerint a rendőrök arra hivatkoztak, hogy a „rendkívüli helyzetre” tekintettel szükséges intézkedniük. Az I. r. panaszos hiába érdeklődött, hogy ebben az esetben miért nem hordanak a rendőrök maszkot és miért állnak az I. r. panaszoshoz és társaságához közel.

A rendőrök visszaültek a szolgálati járműbe, majd pár méterrel arrébb álltak. Az I. r. panaszos és társasága ekkor – a beadvány szerint – leállította „az amúgy sem hangos zenét”. Nagyjából 10 perc múlva érkezett még egy rendőri egység, amellyel együtt immár 5 rendőr jött az ingatlan elé azzal az indokkal, hogy az I. r. panaszos és társasága korábban nem tett eleget a rendőri felszólításnak. A rendőrök kérték, hogy az I. r. panaszos és társasága igazolja magát, ám az I. r. panaszos és társasága ennek nem tett eleget, mivel – az I. r. panaszos álláspontja szerint – ők magánterületen tartózkodnak, ahol a rendőr nem intézkedhet, valamint a zene sem szólt már.

A fentieket követően a rendőrök közölték, hogy be fognak menni az ingatlan területére és előállítják az I. r. panaszost és társaságát. Az I. r. panaszos és társasága hiába közölte a rendőrökkel, hogy ehhez nincs joguk (az I. r. panaszos álláspontja szerint „házkutatási parancs” nélkül nem léphettek volna a rendőrök az ingatlan területére). A beadvány szerint a rendőrök egyre agresszívabbakká váltak. Az I. r. panaszos elkezdte telefonjával rögzíteni a történeteket, ám pár másodperccel később a rendőrök – mindenféle felszólítás nélkül – erőszakosan behatoltak az ingatlan területére. A beadvány szerint az I. r. panaszos telefonja ekkor a saját arcának csapódott, aminek eredményeként a jobb felső metszőfoga letört.

A rendőrök panaszosokra „vetették magukat”, leteperték, majd megbilincseltek őket (kezeiket hátra helyzetben). A beadvány szerint a rendőrök egymást akadályozták a bilincselésben, majd lefűjték az I. r. panaszos testét és arcát gázzal. Az I. r. panaszos próbált az arcához kapni, de nem engedték ezt a rendőrök. A rendőrök mindenkit, egymást is lefűjték, ugyanakkor kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó felszólítás nem hangzott el („azt se tudtam, hogy mit akarnak velem csinálni”).

Az I. r. panaszost a szolgálati járműhöz vezették, majd beültették a jobb hátsó ülésre. Az I. r. panaszosnak – a beadvány szerint – fájdalmat okozott a bilincs, „bevágott” a csuklójába. A Rendőrkapitányság felé az I. r. panaszos mellett ülő rendőr – a beadvány szerint – igyekezett megfélemlíteni az I. r. panaszost: „egész úton ordított, és ugyanígy a gépjármű vezető is” (de itt már fizikailag nem bántalmazták): „mit képzelsz te k*g pesti, lejössz Szabolcsba, itt nem úgy működik egy előállítás, mint nálatok”.

A Rendőrkapitányság udvarán – az I. r. panaszos kérésére – előre helyzetbe helyezték a bilincset.

Az I. r. panaszos többször kifejezte álláspontját, miszerint „az előállítás nem volt jogszerű”, hiába. Az I. r. panaszost először a folyosón hagyták, majd egy zárkába zárták. Az I. r. panaszos többször kérte, hogy beszélhessen családjával vagy egy jogi képviselővel, ám csupán annyit közöltek vele, hogy „folyamatban van”. Később – a beadvány szerint – ott maradt egy rendőr, aki mindig lekapcsolta a csengőt, ha az I. r. panaszos azt használta.

A beadvány szerint több alkalommal benyitottak hozzá, ám minden alkalommal szó nélkül visszazárták zárkát. Végül reggel közölték az I. r. panaszossal, hogy távozhat. Az I. r. panaszos átvehette a leadott dolgait, valamint családja által küldött cipőt és mobiltelefont. Amikor sor került rendőrségi dokumentumok aláírására, az I. r. panaszos bekapcsolta a telefon hangrögzítőjét. A beadvány szerint a rendőrök nem szerették volna, hogy az I. r. panaszos elolvassa az aláírandó dokumentumokat, mivel nem kívánta azokat aláírni. A rendőr tájékoztatása szerint az aláírandó dokumentumon pusztán az szerepelt, hogy az I. r. panaszos visszautasította az orvosi ellátást. Mivel az I. r. panaszos szerint nem ajánlottak föl számára orvosi ellátást, emiatt panasszal élt. Az I. r. panaszos azt is kérte, hogy legalább arról kapjon valamilyen dokumentumot, hogy a Rendőrkapitányságon járt, ám erre pusztán annyit közölt a „százados”, hogy tegyen „feljelentést”, ha nem ért egyet az eljárással.

Az I. r. panaszos szerint az intézkedés nem volt jogszerű, nem volt szakszerű és nem volt arányos. Az I. r. panaszos kifejezetten sérelmezte, hogy a rendőrök elfogultan intézkedtek, erőszakosak voltak, előzetes figyelmeztetés nélkül léptek az ingatlan területére, alkalmaztak kényszerítő eszközöket. Az I. r. panaszos sérelmezte továbbá az előállítás tényét, valamint – kifejezetten magára vonatkozóan – azt, hogy vele beszállítása során megfélemlítő módon kommunikáltak, később pedig nem biztosítottak számára orvosi ellátást.

b) Az I. r. panaszos és a panaszosok jogi képviselője 2020. július 27-én szóban jegyzőkönyvbe mondott beadványa a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

Az intézkedő rendőrök nem azonosították magukat, nem közölték az intézkedés célját és okát.

Az I. r. panaszos megmutatta a törött fogát.

„Vincze és Mércse a leemelt kertkapuval leütötte” a II. r. panaszost. A II. r. panaszos visszautasította az orvosi ellátást. A kertkapu elgörbült, zárnyelve pedig kitört a behatolásakor.

Az I. r. panaszos nem kapott orvosi ellátását, hiába volt „nyílt sérülés” a karján, a „könnygázt nem moshatta ki a szeméből”.

A II. r. panaszost nem hallgatták ki a Rendőrkapitányságon, 8 óra előtt Debrecenbe szállították és őrizetbe vették.

Az előállítás során semmilyen eljárási cselekmény nem történt az I. r. panaszossal szemben, igazolást sem kapott annak időtartamáról.

Az I. r. panaszos nem kapott jogorvoslati felvilágosítást, a dokumentumokat, nyilatkozatokat nem olvashatta el, azokat nem is olvasták fel számára.

A beadvány szerint a II. r. panaszos azt mondta az egyik rendőrnek, hogy „miért fogsz rám fegyvert”, de az I. r. panaszos nem tudja, hogy az valóban fegyver volt-e vagy csupán könnygáz, ugyanakkor az egyik rendőr elhagyta a lőfegyverének tárát, amit a családi rendezvény egyik vendége adott neki vissza.

Az I. r. panaszos a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészség eljárása kapcsán is megfogalmazott sérelmeket.

A panaszosok jogi képviselője átadott egy DVD lemezt, valamint egy 8 oldalas feljelentést a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészség három ügyészével szemben.

c) A panaszosok jogi képviselőjének a II. r. panaszos nevében előterjesztett beadványa a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A beadvány szerint az intézkedő rendőrök nem jelölték meg az igazoltatás célját, annak szükségességét meg sem próbálták indokolni, az ingatlan panaszosok által megnevezett tulajdonosát „sem ellenőrizték az eljáró rendőrök”. Az első intézkedést követően a zenét már lekapcsolták, lefekvéshez készülődtek. A jogi képviselő álláspontja szerint az intézkedés retorziós, „leckéztető” jellegű volt a panaszosok „nagy arca” miatt. Erre utal – álláspontja szerint – a rendőrök közötti rádiós kommunikáció is. Ennek során kizárólag a panaszosok attitűdjére utalnak, bármilyen bűncselekmény gyanújára ugyanakkor nem. Az igazoltatás szükségességét egyébként erősíti, hogy a helyi polgármestertől bármilyen szükséges személyes adatot megtudhattak volna a rendőrök, ám ezt meg sem kísérelték.

A. Zs. r. zls. „ahelyett, hogy nyugodtan tájékoztatná az érintetteket az intézkedés céljáról és lényegéről, jogaikról és kötelezettségükről, az arányosság követelményét figyelmen kívül hagyva, üvöltve helyezi kilátásba az egyik legsúlyosabb kényszerítőeszköz (könnygáz) használatát (természetesen még ezt sem alakilag szabályszerűen)”.

A beadvány szerint, amikor *A. Zs. r.* zászlós indulatosan követeli a panaszosoktól, hogy nyissák ki a kertkaput („B*d meg, nyisd ki azt a k*tt ajtót”), bele is rúg a kertkapuba, amelynek zárnyelve feltehetően ekkor tört el. A jogi képviselő szerint a II. r. panaszos ekkor nem ütötte meg a rendőrt, hanem védekezően felemelte a kezét.

A jogi képviselő szerint a rendőrök kifejezetten arra készültek, hogy kényszerítő eszközöket fognak majd alkalmazni, erre utal, hogy néhány rendőr kezében könnygáz palack látható.

A beadvány részletezi a rendőrség által készített felvételeken látottakat.

d) A panaszosok jogi képviselőjének 2020. július 27-én átadott feljelentése a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A panaszosok jogi képviselője a feljelentésében utalt rá, hogy a hivatalos személy félreérthetetlenül jogellenes intézkedésével szemben – az egyéb feltételek fennállása esetén – jogos védelemnek is helye lehet.

e) A panaszosok jogi képviselője három felvételt adott át:

V.3.Nyom.287.2020. Videófelvétel, Új felvétel, valamint IMG_0338. E három felvétel közül az előbbi kettő megegyezik a Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott video-intezkedes,

valamint *új felvétel* tartalmával, így e videók tartalmát a Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott anyagok között ismertetem.

Az *IMG_0338* (19 perc 4 másodperc) a behatolást megelőző másodpercekben indul, majd amikor a rendőrök behatolnak, a telefon leesik, és értékelhető képfelvételt már nem, csupán hangot rögzít. A felvétel tanúsága szerint az intézkedés alá vontak és a rendőrök közötti kommunikáció – amikor hallatszik – végig heves. Nagyjából 5-6 perc után már nem hallatszik az intézkedéshez közvetlenül köthető kommunikáció.

8 perc 23 másodperc: „Úgy gondolom, hogy a kaput is vissza lehetne tenni akkor.” [ismeretlen személy]. 8 perc 26 másodperc: „Tegyétek vissza a kaput” [nem látható, hogy ki válaszolt].

Nagyjából 9 perc környékén hallatszik egy rövid vita arról, hogy beléphetett volna-e a rendőrség az ingatlan területére, de nem látszik, hogy pontosan kik között zajlik a kommunikáció, egyértelműen rendőrhöz köthető reakció nem hallható.

További az intézkedés végrehajtásához köthető kommunikáció nem hallatszik.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) *A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele* a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszolt rendőri intézkedésről a *15040/3611/2020.* ált. számon összefoglaló kivizsgáló jelentés készült.

A II. r. panaszost 2020. május 29-én az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján előállították a Rendőrkapitányságra, majd a szükséges adminisztrációs feladatokat követően 2020. május 30-án (reggel 6 órára) a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészségre kísérték át gyanúsítottként való kihallgatás céljából. Ezt követően a II. r. panaszost bünyügyi őrizetét rendelték el, majd a Debreceni Rendőrkapitányság fogdájában helyezték el. A Debreceni Járásbírószék Nyomozási Bírója 2020. május 31-én 30 napra elrendelte a II. r. panaszos előzetes letartóztatását.

A panaszosokkal szemben a Szabs. tv. 207. § (1) bekezdésbe ütköző és a szerint minősülő személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése szabálysértés elkövetése miatt feljelentéssel éltek.

A Megyei Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) 2020. május 29-én 23 óra 25 perckor a helyszínre küldte a Csenger 1 hívójelű egységet (*M. A. r. zászlós, V. J. r. zászlós, S. M. r. őrm.*), mivel anonim bejelentés érkezett csendháborításról. A bejelentés tartalma szerint az egész utcában hangosan szólt a zene, az ott lakók pedig nem tudtak pihenni.

A helyszínre 23 óra 35 perckor érkező egység azt tapasztalta, hogy valóban hangosan szól a zene. A rendőrök az ingatlan kertjének kerítésénél vették fel a kapcsolatot az érintett lakóházból érkező személyekkel. A Csenger 1 egység rendőrei „a napszaknak megfelelően köszönést

követően közölték, hogy csendháborításról érkezett névtelen bejelentés, ezért fognak intézkedni, ezzel eleget téve az Rtv. 20. §-ban foglaltaknak”. M. A. r. zls. megkérdezte az udvaron tartózkodó személyektől, hogy ki a lakóház tulajdonosa. Az intézkedés során nyugodt, türelmes hangnemben kommunikáltak a kertkapunál megjelent személyekkel. Egyértelműen közölték, hogy az ingatlan tulajdonosával szeretnének beszélni. A személyek közölték, hogy az ingatlan tulajdonosa nem tartózkodik velük, azonban az adatait bediktálták. Ezt követően az udvaron tartózkodó személyek közölték, hogy a polgármester engedélyezte számukra a családi rendezvényt, ám erre vonatkozó dokumentumot az intézkedő rendőrök részére bemutatni nem tudtak. Az intézkedés során az udvaron tartózkodó személyek felhívtak valakit telefonon, majd a telefont átadták V. J. r. zls. rendőrnek, mondván a polgármester úr van a vonalban. Mivel a hangzavarban a telefonon V. J. r. zls. nem hallott semmit, azt visszaadta az intézkedés alá vont személynek. Nem történt tehát beszélgetés az intézkedő rendőrök és a polgármester között.

Az érintett személyek arrogánsan kijelentették, hogy ha a rendőrök elmennek, „tovább fognak zenélni”.

Mindezeket követően szólították fel a panaszosokat személyazonosságuk igazolására, ám e felszólításnak nem tettek eleget, az ismételt, többszöri felszólítás ellenére adataik bediktálását megtagadták. Olyan kijelentéseket tettek, hogy „G*i rendőrök, üljetek be a kis kocsiokba, menjetek járőrözni, ha elmentek úgyis zenélni fognak”.

Mivel a rendőri intézkedést az agresszív, arrogáns csoporttal szemben eredményesen nem tudta az egység lefolytatni, a szolgálati járműbe visszaültek és a helyszíntől eltávolodtak, valamint a TIK ügyeletestől rádión keresztül erősítést kértek az intézkedés biztonságos befejezéséhez, tekintettel arra a tényre, hogy az ott lévő személyek a rendőri felszólítás ellenére nem voltak hajlandóak magukat igazolni. Mindeközben azt tapasztalták, hogy ismételten hangosan szól a zene az ingatlanból, a csendháborítás szabálysértést nem hagyták abba az ott tartózkodó személyek. Az első intézkedés során valóban lekapcsolták a zenét az intézkedés alá vont személyek, ugyanakkor azt a rendőrök első távozását követően visszakapcsolták.

Az intézkedés során a rendőrök valóban nem használtak védőfelszerelést, mivel az a fenti címen található ingatlan előtt szabad levegőn történt, és a rendőrök megfelelő védőtávolságot tartottak. A panaszosok társasága az ingatlan területén, míg az intézkedő rendőrök az utcán tartózkodtak. Az egészségügyi iránymutatásoknak megfelelően, mivel semmilyen körülmény nem utalt arra, hogy a fertőzés veszélye fennállna, a megfelelő védőtávolság betartása szabad levegőn elegendőnek bizonyult (előzetesen nem merült fel olyan információ, amely SARS-CoV-2 vírussal fertőzött személy jelenlétére utalt volna). Amikor az intézkedés alá vont személyek kérdőre vonták az intézkedő rendőröket, hogy miért nem viselnek egyéni védőeszközt, akkor a rendőrök tájékoztatták őket, hogy tisztában vannak a védőeszközök kötelező esetekben történő viselésének szabályaival. A helyszínen történő intézkedés ugyanakkor nem tartozott ebbe az esetkörbe. „Az intézkedés során nem sértették sem a panaszos, sem pedig egyéb jelen lévő személyek testi egészségéhez való jogát”.

A Rendőrkapitányság nem rendelkezik belső szabályozó eszközzel, amely a járvány idején foganatosított rendőri intézkedésekre vonatkozik. Konkrét utasítás és útmutató a védőfelszerelések használatával kapcsolatban csak a hatósági házi karanténban lévő „Covid-19 gyanús fertőzött személyek” ellenőrzésére vonatkozott, az általános rendőri intézkedésekre nem. A rendőri intézkedéseket az idevonatkozó kormányrendeletek alapján hajtották végre a rendőrök.

Az I. r. panaszos az intézkedés befejeztével, előállításának megszűnésekor megkapta a jogorvoslati lehetőségről a megfelelő tájékoztatást.

A második intézkedésben 5 fő rendőr vett részt: *M. A. r. zls., V. J. r. zls. Sz. M. r. őrm., A. Zs. r. zls., B. J. r. főrm.*

Az intézkedések jogalapjaként az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja, 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdés a) és f) pontjai, valamint 39. §-ának (1) bekezdés h.) pontja szolgáltak.

A rendőröket – a bejelentés alapján – az Rtv. 13. §-a (1) bekezdésének megfelelően intézkedési kötelezettség terhelte. Elengedhetetlen volt a helyszínen tartózkodó személyek igazoltatása az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján, mivel az intézkedés során szabálysértés elkövetése merült fel, amellyel az érintettek felszólítás ellenére sem hagytak fel. Utóbbi körülmény miatt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) és f) pontjai alapján szükségessé vált a panaszosok előállítása is. Végül a II. r. panaszost az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő. Mivel szükséges volt a magánlakáshoz tartozó bekerített helyre bemenni és ott a szabálysértést felszólítást ellenére folytató személyekkel szemben intézkedést foganatosítani, az Rtv. 39.§ (1) bekezdés h) pontja alapján jogszerűen léptek a rendőrök az ingatlan területére.

A második intézkedés során a rendőrök felhívták az intézkedés alá vont személyek figyelmét a következményekre, illetve a kényszerítő eszközök használatának lehetőségére. Az intézkedő rendőrök felszólításai az adott körülmények között az előállított személyek ellenséges magatartása, ellenszegülése miatt megfelelő határozottsággal, erőteljesebb hangnemben történt meg (adott helyzethez igazított figyelemfelhívási célzattal). Az intézkedő rendőrök tették ezt a fokozatosság elvének betartásával annak érdekében, hogy elkerüljék a súlyosabb kényszerítő eszközök alkalmazását. A három fő ittas állapotban lévő, egyértelműen az intézkedésnek ellenszegülő személlyel szemben megfelelően határozott hangnemben lehetett az intézkedést eredményesen lefolytatni. A rendőrök az „intézkedés alá vontak emberi méltóságát szem előtt tartva, azt meg nem sértve intézkedtek”.

Az intézkedés alá vont személyekkel szemben az Rtv. 47. §-a alapján – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra – testi kényszert, 49. §-ának (1) bekezdés alapján vegyi eszközt, valamint 48. §-ának b.) és d.) pontjai alapján – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (4) bekezdés b) pontjára és a (6) bekezdésére – bilincset alkalmaztak. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 15 §-ának (1) és (2) bekezdései, valamint a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése alapján, az arányosság és a fokozatosság elvét figyelembe véve alkalmazták a kényszerítő eszközöket. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszközök alkalmazásának meghatározott feltételei fennálltak, mivel azok alkalmazása nélkül a rendőri intézkedés eredményessége nem volt biztosítható. Az eljáró rendőrök az Rtv. 61. § (1) bekezdés értelmében előzetes figyelmeztetést követően alkalmazták a testi kényszert, vegyi eszközt és a bilincset.

Az I. r. panaszos előállítását *A. Zs. r. zls.* és *B. J. r. főrm.* hajtotta végre. Az előállítás során végig határozott hangnemben közölték az utasításaikat, a szakma nyelvezetének megfelelően. Az előállítás végrehajtása során nem kiabáltak az I. r. panaszossal, semmilyen sértő kifejezés és kijelentés nem hangzott el.

Az I. r. panaszos előállítása 2020. május 29-én 23 óra 55 perctől 2020. május 30-án 7 óra 40 percig tartott.

Az I. r. panaszost a Rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezték el. Számára az orvosi ellátás lehetőségét biztosították, amelynek felelőse a Rendőrkapitányságon dr. B. F., a helyi kórház ügyeletes orvosa volt. Az I. r. panaszos az orvosi ellátást elutasította, a vizsgálatot megtagadta. Az intézkedés helyszínén értesítették a hozzátartozókat. Az I. r. panaszost tájékoztatták a jogairól az előállítás és szabadítása során egyaránt.

Az I. r. panaszos személyi szabadsága korlátozásának idejét befolyásolta, hogy az ügyben az ügyészség utasítására az I. r. panaszost addig nem bocsáthatták szabadon, amíg az intézkedő rendőrök meghallgatása alapján nem volt tisztázható az ő eljárásjogi helyzete.

Az I. r. panaszos szabadon bocsátásakor semmit nem volt hajlandó aláírni (még az előállítás igazolásáról szóló dokumentum átvételét sem volt hajlandó aláírásával igazolni). Ugyanakkor volt lehetősége átolvasni a személyi szabadságot korlátozó jelentést. A panaszos kézhez kapta az előállítás időtartamáról szóló igazolást, ám azt nem vitte magával.

b) A Rendőrkapitányság vezetőjének 15040/3611/2020. ált. számú összefoglaló jelentése a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A II. r. panaszos a helyszínen az intézkedést fogantató B. J. r. ftörm. számára 8 napon túl gyógyuló sérülést okozott a jobb kezén, így vele szemben a Btk. 310. §-ának (1) bekezdés c) pontjába ütköző és a (3) bekezdése szerint minősülő súlyos testi sértés büntette miatt [valamint három rendbeli, a Btk. 227. §-ának (1) bekezdés a) pontjába ütköző becsületsértés miatt] büntetőeljárás indult.

Az első intézkedés kezdetén 5-6 fő, erősen ittas személy jött ki a lakóházból a rendőrök elé, akik az ingatlan kerítésén belül maradtak. Ekkor valaki a zenét lekapcsolta.

Az első intézkedést követően a Kocsord 1 hívójelű egység (A. Zs. r. zls. és B. J. r. ftörm.) csatlakozott a helyszínen várakozó Csenger 1 hívójelű egységhez 23 óra 50 perckor.

A helyszínen Sz. M. r. örm., a Közrendvédelmi Osztály vezetőjének hasonló esetekre vonatkozó körlevelében foglaltaknak megfelelően, videofelvételt készített mobiltelefonjával az intézkedésről. A felvétel nem a teljes intézkedést, hanem csupán az ingatlan utcafronti kerítésénél történeteket rögzítette.

A második intézkedés megkezdésekor A. Zs. r. zls. közölte az intézkedés alá vont személyekkel (panaszosok és az ingatlan tulajdonosa) az intézkedés okát (csendháborítás).

Az intézkedés alá vont személyek „nem voltak hajlandóak közreműködni, mindhárom személy kioktató, flegma magatartást tanúsított, [...], egyértelműen kijelentették, hogy ők az udvaron belül vannak és nem igazolják magukat”.

Amikor A. Zs. r. zls. először megpróbált belépni az ingatlan területére (reagálva az intézkedés alá vontak agresszív és ellenséges magatartására), a II. r. panaszos a kertkapunak támaszkodva megpróbálta őt visszatartani. A. Zs. r. zls. ekkor „meglepetésszerűen – ami taktikailag indokolt volt – nagyobb erőhatást fejtett ki”. A II. r. panaszos nem tudta visszatartani A. Zs. r. zls.-t, ám az őt követő B. J. r. ftörm. jobb keze megsérült a behatolás során (fájdalmat az intézkedés során még nem érzett, így ez a körülmény ténylegesen nem akadályozta az intézkedés végrehajtásában).

Először az I. r. panaszossal szemben alkalmaztak kényszerítő eszközt (A. Zs. r. zls. és B. J. r. ftőrm. testi kényszert alkalmazott: megragadták az I. r. panaszos mindkét karját, a földre vitték, majd próbálták a tanult fogásokkal megbilincselni). Az I. r. panaszos a karját rángatva sikeresen kiszabadult a fogásból és felállt. Az eredménytelen bilincselés miatt végül a rendszeresített szolgálati R92 vegyi eszközt alkalmazták az I. r. panaszossal szemben, akit így már sikeresen meg tudtak bilincselni.

A II. r. panaszossal szemben V. J. r. zls. és M. A. r. zls. lépett fel: figyelmeztették a II. r. panaszost a bilincselésre, majd mivel ellenállt („kezeivel hadonászott”), vele szemben testi kényszert (a tanult fogásokkal jobb karját hátrafeszítve) alkalmaztak. A II. r. panaszos „ellenállt, próbálta a kezét kiszabadítani, és akkor a bal kezével hátranyúlt, és a mögötte helyezkedő V. J. r. zls. jól láthatósági átvetőjét megfogta, majd belekapaszkodott és leszakította róla”. B. J. r. ftőrm. – látva, hogy a II. r. panaszossal szembeni testi kényszer is eredménytelen – a II. r. panaszossal szemben is alkalmazta a szolgálati vegyi eszközt, lehetővé téve ezzel a bilincselést.

A panaszosok ruházatát átvizsgálták, majd őket külön szolgálati gépjárművekbe ültették, és a Rendőrkapitányságra szállították.

Az intézkedést követően a helyszínre érkezett a Nagyecsed 1 hívójelű rendőri egység, akik az ingatlan szintén igazoltatott és megbilincselte tulajdonosát szállították a Rendőrkapitányságra.

Az I. r. panaszossal szemben 2020. május 29-én 23 óra 55 perctől 2020. május 30-án 0 óra 40 percig, míg a II. r. panaszossal szemben 2020. május 29-én 23 óra 55 perctől 2020. május 30-án 0 óra 35 percig alkalmaztak bilincset. A II. r. panaszossal szemben a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészségre való szállítás során – a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (4) bekezdés f) pontjának megfelelően – ismét bilincset alkalmaztak.

A jelentés szerint a kényszerítő eszközök alkalmazására szükség volt, mert az intézkedés eredményessége egyéb módon nem volt biztosítható.

A Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészség ügyésze elrendelte az intézkedő rendőrök, valamint a II. r. panaszos azonnali megjelenését az ügyészségen.

A II. r. panaszost előállítás után, a szükséges adminisztrációs feladatok elvégzése után, 6 órára átszállították az a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészségre. Itt – a „sértett rendőrök és az intézkedés alá vont személy jegyzőkönyvi meghallgatását követően” a II. r. panaszost bűnügyi őrizetét rendelték el.

Az intézkedés alá vont személyek nem kérték hozzátartozó személy értesítését.

A panaszosokkal szemben a Szabs. tv. 207. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése miatt, szabálysértési eljárás indult.

A jelentés szerint az intézkedés ugyan jogszerű volt, megfelelt az arányosság követelményének, nem volt szakszerű: taktikai szempontból az öt fős rendőri egység az intézkedés megkezdése előtt nem kommunikált megfelelően, a helyszínen helyszíni parancsnokot nem jelölték ki, a behatolás részleteiről nem egyeztettek, taktikailag nem építették fel az intézkedés lefolytatásának menetét, nem határozták meg az egyes rendőrök konkrét feladatát.

A Rendőrkapitányság vezetője elrendelte a teljes rendőri állomány taktikai képzését, együttműködve a Megyei Rendőr-főkapitányság Oktatási és Kiképzési Alosztályával.

c) A panaszosok előállításáról, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásáról szóló jelentés a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

Az I. r. panaszossal szemben 2020. május 30-án 0 óra 5 perctől 0 óra 40 percig alkalmaztak bilincset.

A panaszosok hozzátartozó vagy képviselő értesítését nem kérték. Az I. r. panaszos vonatkozásában a jelentésben megjegyezték, hogy ennek oka az volt, hogy a hozzátartozók jelen voltak az intézkedés során a helyszínen.

A panaszosokat – ellenszegülő magatartásuk miatt – előzetesen figyelmeztették a testi kényszer, valamint a bilincs alkalmazására, továbbá közölték velük, hogy előállítják őket a Rendőrkapitányságra. Vegyi eszköz alkalmazásáról kizárólag az I. r. panaszos vonatkozásában írnak a jelentésekben. Az I. r. panaszos vonatkozásában a következő szerepel a jelentésben: „A bilincs, illetve a testi kényszer, valamint vegyi eszköz alkalmazására azért került sor, mivel az intézkedés során mindvégig agresszív magatartást tanúsított, tartani lehetett támadásától, illetve testi erővel megfékezni nem volt más lehetőségünk”. A II. r. panaszos vonatkozásában annyi szerepel a kényszerítő eszköz alkalmazásának vonatkozásában, hogy a II. r. panaszos megtagadta személyazonosságának igazolását, így figyelmeztették a bilincs alkalmazására, eredménytelenül, majd testi kényszer keretében megbilincseltek.

Az I. r. panaszos a jelentéshez kapcsolt jogorvoslati tájékoztatásra, előállítás időtartamáról szóló igazolás átvételére, élelmezésre, orvosi ellátásra vonatkozó nyilatkozatot nem írta alá.

A II. r. panaszos a jelentéshez kapcsolt jogorvoslati tájékoztatásra, előállítás időtartamáról szóló igazolás átvételére, élelmezésre, orvosi ellátásra vonatkozó nyilatkozatot aláírta. E szerint megkapta a jogorvoslati lehetőségeire vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92. §-a és 93. §-a alapján, panasszal nem élt, az előállítás időtartamáról szóló igazolást átvette, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, sérülést ugyan szenvedett, de orvosi ellátást nem kért.

A panaszosok hámsérüléseket szenvedtek. Az I. r. panaszos esetén jelzik, hogy a csuklóján keletkezett hámsérülés enyhén vérzett.

Az intézkedés során anyagi kár nem keletkezett.

A panaszosok számára az előállítás okáról szóló tájékoztatást, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

A panaszosokat az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták, ruházatukat az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján átvizsgálták. Az I. r. panaszost az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) pontja alapján, a II. r. panaszost az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján állították elő, velük szemben az Rtv. 47. §-a szerint testi kényszert, majd 48. §-ának d) pontja alapján bilincset alkalmaztak. A vegyi eszköz Rtv. 49. §-ának (1) bekezdése szerinti alkalmazása csupán az I. r. panaszos vonatkozásában szerepel a jelentésben.

d) A jelentésekhez kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszosokkal szembeni intézkedés, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazása jog- és szakszerű volt, megfelelt az arányosság követelményének. Ezzel egyidejűleg ugyanakkor az I. r. panaszos

vonatkozásában szerepel a dokumentumokon (véltetőleg nem szándékosan), miszerint a jogszerűtlenség/szakszerűtlenség megállapítása miatt a Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (5) bekezdése alapján fegyelmi/bűntető eljárás megindítását kezdeményezi a parancsnok. Az I. r. panaszos vonatkozásában kézzel feljegyezték, hogy „nem hajlandó aláírni sem a nyilatkozatot, sem pedig az igazolást”.

e) *A rendőrségi előállításról szóló igazolásokat* a panaszosok nem írták alá. A II. r. panaszos vonatkozásában kézzel feljegyezték, hogy őt átszállították a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészségre. A II. r. panaszos – az igazolás tanúsága szerint – 2020. május 29-én 23 óra 55 perctől 2020. május 30-án 5 óráig tartózkodott a Rendőrkapitányságon. Az I. r. panaszos vonatkozásában kézzel feljegyezték, hogy az igazolást a panaszos nem volt hajlandó aláírni. Az igazoláson szerepel a Rtv. 92. § szerinti panaszeljáráásra vonatkozó, intézkedéskor hatályos törvényi kivonat.

f) *A Küldés Leírása* az alábbi releváns információkat tartalmazza:

2020. május 29-én 23 óra 23 perckor névtelen bejelentés érkezett, miszerint „[a]z egész utcában szól a zene, nem tudnak pihenni”. A Csenger 1 egység a „helyszínen hangos zenét tapasztalt”, ezért az ott tartózkodó személyeket szabálysértési figyelmeztetésben részesítette. Mivel az intézkedés alá vontak „kijelentették, hogy a zenét nem fogják kikapcsolni, ezért feltételezhető volt, hogy a szabálysértést tovább fogják folytatni”. A helyszínre visszaérve – a Kocsord 1 egység rendőreivel kiegészülve – igazoltatni akarták az érintett személyeket, akik nem működtek együtt, „az intézkedés alól megpróbálták kivonni magukat”. Az intézkedés során három személlyel szemben testi kényszert alkalmaztak, majd őket előállították a Rendőrkapitányságra.

g) *A bejelentés hangfelvétele* a következő releváns információkat tartalmazza:

„Jó estét kívánok! Van olyan még, hogy csendháborítás?
„Persze. Mi történt?”
„Akkor szeretnék bejelentést tenni, mer’ az egész utca zeng, senki nem tud pihenni. [...]”
„Szól a zene?”
„Ó, de bömböl! Ordítanak, visítanak, füttyülnek, és ez az ünnep alatt végig így fog menni.”
[...]
„Hogy hívják Önt?”
„Ó, hát azt nem szeretném megmondani...”
„Jó. Jó, továbbítottam. Viszont hallásra!”

h) *A rendőrségi kommunikáció hangfelvételei* a következő releváns információkat tartalmazzák:

20200529-232344_3392950_G032_CUT: „Csenger, mi a helyzet?” – „Kicsit nagy az arcuk itt a lakóknak, és nem igazán akarják magukat igazoltatni, hanem még kötekednek.” – „Na, ha úgy látjátok a helyzetet, akkor várjátok meg a másik egységet, aki indul. Mennyi erőre van még szükségetek?”

20200529-234000_3392950_G752: „Még egy egység jön, szerintem elég lesz.” A továbbiakban arról egyeztetnek, hogy melyik egység menjen a helyszínre.

20200530-000337_3392950_G752_CUT: „Gyertek [az erősítés] ... az egész brigádot elő kell má’ állítani!”.

i) *A rendőri intézkedésről készült felvétel (video-intezkedes és V.3.Nyom.287.2020. Videófelvétel)* a következő releváns információkat tartalmazza:

A két felvétel megegyezik, azzal, hogy a panaszos által átadott verziót digitálisan világosították, így bizonyos fontos mozzanatok immár láthatóak lettek.

A kerítés mögött álló intézkedés alá vontak láthatóan ittasak és kötekedők. „Házkutatási parancsot” követelnek, valamint követelik azt is, hogy a rendőrök vegyenek fel maszkot, továbbá tiltakoznak a videofelvétel készítés miatt.

Egy rendőr a kapuhoz lép, és az egyik intézkedés alá vont felé kiabálva közli: „Te kis... b*meg! ... ki azt a ki*ott ajtót! [Közben az egyik panaszos a rendőr felé csap a kerítésen túlról.] ... Nyisd ki az ajtót! ... Nyisd ki az ajtót! ... [kiabálás és csitítás vegyül] ...ha igazoltnának magukat semmi probléma nem lenne! ... Kik vagyunk?! ... Kik vagyunk mi, kutyák?! ... [...]”.

Elindul a lökdösődés a rendőrök és az intézkedés alá vontak között a kapu kinyitásának kísérletekor. Az intézkedés alá vontak ellenállnak, nem hagyják kinyitni a kerítés kapuját [kiabálás és csitítás vegyül].

„Menjenek hátrébb, vagy mindenki kap a könnygázból! [...] Olyan jogon, hogy nem igazolják magukat. Itt szabálysértés elkövetése miatt beviszünk mindenkit! És ennyi!”

„Jelvényszám?”; „Van engedélye, hogy bejöjjön?!” – „Van engedélyem. Igen!” – „Mutassa meg!” – „Onnantól kezdve, hogy nem igazolja magát az úriember, onnantól kezdve bemehetek a lakóházba!” – „Milyen lakóházba, te szerencsétlen?!”

Az ismételt behatolási kísérlet – bár ekkor is ellenálltak az intézkedés alá vontak – már sikeres.

A rendőrök és az intézkedés alá vontak között dulakodás alakul ki. „Feküdj le a földre! ... Feküdj le a földre, azt mondtam!” Az intézkedés alá vont személyek ellenállnak, egyikük valamibe bele is kapaszkodik. A Rendőrkapitányság által küldött felvétel minősége miatt nem látható pontosan, hogy hogyan zajlik a kényszerítő eszközök alkalmazása, csupán annyi vehető ki, hogy dulakodás alakult ki.

A digitálisan világosított felvételen egyértelműen látható, hogy az egyik rendőr a kerítéskaput vágja hozzá, azt lábbal rá is nyomja, majd rááll az egyik intézkedés alá vont személyre [I. r. panaszos].

j) *Az I. r. panaszos szabadon bocsátását megelőzően készült hangfelvétel* a következő releváns információkat tartalmazza:

„[...] mehetnek haza, a ... István már kiment az épületből, szerintem meg fogja várni, azt mondta, megvárja magát. Ő próbált felhívni egy telefonszámot, nem vette fel senki... nem tudom, hogy magának van-e. Azt értesítünk, akit akarnak, jó? Krisztián. Látom, hogy megtagadta az orvosi ellátást is” – „Orvosi ellátást? Föl se ajánlották.” – „Há' dehogynem, egy ő... orvos...” – „Fel [...] nem jött senki, valaki odajött... kinyitotta a zárka ajtót [...]” – „Hát igen, hát ő volt az orvos... [...]” – „Hát azért, mert ilyenkor az az eljárás menete, hogy előállított személy orvosi ellátásáról gondoskodunk, ha valami gondja, baja van. Egyedül az István vetette magát... se a Gyuri, se maga, azt mondták, hogy maguk nem. Az lehet, hogy nem emlékszik rá...”

„Krisztián. Kérdelem azt, hogy ezt aláírja-e? Ez arról szól, hogy jelentés előállítás végrehajtásával..., ... mikor állítottuk elő... [...] Nem írja alá... Akkor az igazolást sem hajlandó... [zajos, nehezen érthető].”

„...el szeretném vinni... de én az aláírással nem hagyom jóvá...” – „Ezt nem adom magának oda, ha nem írja alá. [...] Ha aláírja...”

„Krisztián! Elmondok egy dolgot magának. Nem ért sok mindennel egyet, igen... Attól, hogy maga itt nem ír alá semmit, az nem jelent semmit. ... Mer’ itt arról szól csak, hogy átveszi az iratot, de nem ír alá.” – „Na ez az előállítás eleve magánlaksértéssel kezdődött...” – „Krisztián, ha azt gondolja, hogy a rendőrség jogsértést követett el, tegyen feljelentést. Jó?”

„Ezt nem értem. Igazoltatás... személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása... Hát ha egyszer én magánterületen voltam, gondolom, rendőr intézkedést csak közterületen... [...] Jó... de arra, hogy ők belépjenek a magánlakásba, arra nem volt felhatalmazásuk, semmilyen írásos engedélyük, ugye?” – „Ezt a törvényt olvassa el. ’94. évi XXXIV-es törvény.” – „Jó. Akkor ezt a papírt nem írom alá.” – „Azt aláírja, hogy nem írja alá?” – „Elolvassom. Jó?” – „De mondom még egyszer: azt aláírja, hogy nem írja alá? Krisztián.” – „Hát, ha végigolvasom, és meglátom, hogy mi szerepel az iratba’, ...” – „Akkor ne ezt olvassassa, a személyes adatait, mer’ azt tudja! [...] Maga nem ért az eljáráshoz, úgyhogy ne magyarázzon!”

i) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok (a panaszossal szembeni szabálysértési eljárás iratai) a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

I. Az alapvető jogok tekintetében

1. Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz [...] (Alaptörvény II. cikk). Az Alaptörvény hatálybalépését követően is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírói gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, és ezért minden emberre nézve egyenlő [23/1990. (X. 31.) AB határozat].

„Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá” [64/1991. (XII. 17.) AB határozat].

Az emberi méltóság olyan szubszidiárius jellegű alapvető jog, amely az egyén autonómiájának védelmére mindig felhívható, ha „*az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható*” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

a) Az emberi méltóság tartalmának pozitív meghatározása lehetetlen. A jogfejlődés és jogalkalmazói gyakorlat ezért tipikusan azon esetek körét határozta meg, amelyek minden bizonnyal sértik az emberi méltóságot. Sőt például az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) nem is említi kifejezetten az emberi méltósághoz való jogot, ellenben rögzít bizonyos tiltott magatartásokat (3. cikk: kínzás tilalma; 4. cikk: rabszolgaság és kényszermunka tilalma). Az Európai Unió Alapjogi Chartája már kimondja az emberi méltóság

sérthetetlenségét, ám annak pozitív tartalmának meghatározására – azon túl, hogy *expressis verbis* jelzi a méltóság testi és szellemi dimenziójának létét – szintén nem tesz kísérletet (1. és 3. cikk), ugyanakkor határozottan tiltja a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést megvalósító magatartásokat, valamint a rabszolgaságot és a kényszermunkát (4. és 5. cikk). Maga az Alaptörvény III. cikke a fentiekhez hasonlóan rögzíti a legfontosabb tilalmakat (többek között a kínzás, embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmát).

Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatát is figyelembe véve a következőképpen fogalmazott:

„Bár az Alaptörvény külön cikkben szabályozza az emberi élethez és méltósághoz való jogot (II. cikk) és a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát (III. cikk), az alkotmányozó hatalom normaszervezési módja csupán formai különállást valósít meg, így az Alkotmánybíróság értelmezésében a III. cikk (1) bekezdésében megjelenő tilalmak az emberi élethez és méltósághoz való jog megsértése tilalmának önálló, speciális megfogalmazásai is egyben. E felfogás összhangban van az Egyezmény 3. cikkének EJEB által kibontott tartalmával is, amely szerint az említett tilalmak megszegése az emberi méltóság sérelmét is jelenti” [32/2014. (XI. 3.) AB határozat].

A fenti tilalmak rögzítése ugyanakkor nem ad önmagában választ azok tartalmára, így tág teret ad a jogértelmezés számára. Ennek megfelelően mind az EJEB, mind az Alkotmánybíróság esetről esetre dönti el, hogy a kifogásolt bánásmód megvalósítja-e és pontosan melyik tilalmazott magatartást. [Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia. HVGORAC, Budapest, 2018.].

Az Alkotmánybíróság – az EJEB vonatkozó gyakorlatát alapul véve – úgy foglalt állást, hogy a kínzás, embertelen, illetve megalázó bánásmódot vagy büntetést megvalósító magatartások mindegyike *„bizonyos fokú testi és/vagy lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára”*, amely magatartások *„között egyfelől az okozott szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni”* [32/2014. (XI. 3.) AB határozat].

b) Az emberi méltóságból levezetett általános személyiségi jog részét képezi az ember testi integritása [75/1995. (XII. 21.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság ma is élő gyakorlata alapján az ember testi-lelki integritáshoz való joga az Alaptörvény XX. cikkében rögzített testi és lelki egészséghez való alapvető jog alanyi oldalát testesíti meg [39/2007. (VI. 20.) AB határozat].

2. Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz. Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani [...] [Alaptörvény IV. cikk (1) és (2)]. E szabadságjog szoros összefüggésben áll az általános személyiségi jogként felfogott emberi méltósághoz való joggal, dogmatikailag annak önállósult eleme, amely fontos szerepet tölt be az egyén szabadságának, integritásának védelmében. [Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia. HVGORAC, Budapest, 2018.]

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) következetes gyakorlata szerint a szabadság és a biztonság egységet alkot, amelyben a szabadság elsősorban a fogva tartással szembeni szabadságot jelenti, míg a biztonság a szabadságba történő önkényes beavatkozásokkal szemben véd [Bozano v. France, no. 9990/82, Judgment of 2 December 1987; Kamma v. The Netherlands, no. 4771/71, Judgment of 20 July 1972.]. Maga az

Alaptörvény megfogalmazása is az egységes fogalmi megközelítést erősíti, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján elmondható, hogy a személyi szabadsághoz való jog – figyelemmel e szabadságjognak az ember szabadságát, integritását védő funkciójára – általános védelmet nyújt a szabadságkorlátozással járó intézkedésekkel szemben, amely védelem kiterjed a személyi szabadságtól való megfosztásnak nem minősülő, de a személyi szabadságot korlátozó intézkedések körére is:

„A személyi szabadság az egyén olyan autonómiáját jelenti, amely feltételezi a teljes akarati és cselekvési szabadságot a jog keretei között. A személyi szabadság joga mindenkivel szemben érvényesülő jog, amely minden embert megillet, ugyanakkor nem részesül abszolút védelemben, mivel törvényben meghatározott esetekben korlátozható. A személyi szabadság korlátozásának számos formája ismert a magyar jogrendszerben. Ezek jórészt a büntetőeljárás lefolytatásához kötődnek; büntető anyagi jogi szankcióként (szabadságvesztés, kényszergyógykezelés) vagy büntetőeljárás kényszercselekményként (örizethe vétel, előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés, lakhelyelhagyási tilalom, házi őrizet) jelennek meg. A büntetőeljáráson kívül ugyanakkor más eljárásokban is sor kerül a személyi szabadság alapjogának korlátozására, így különösen az idegenrendészet, a szabálysértési eljárás, az egészségügyi és a rendészeti igazgatás egyes területein.” [65/2003. (XII. 18.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a szabadságelvonás alkotmányossága megítélésében meghatározó jelentőségű a szabadságelvonás időtartamának mértéke, annak indokoltsága, valamint a jogtalan szabadságelvonás esetén a jogorvoslati jog és egyéb jogkövetkezmények meghatározása, illetve azok megfelelősége”. „Az Alkotmánybíróság korábbi – az Alaptörvény hatálybalépését követően is hivatkozott – döntésében hangsúlyozta, hogy az egyén alaptörvényből eredő joga a személyi szabadságra és a személyi biztonságra akkor élvez hatékony védelmet, ha az eljárás tényleges időtartama nemcsak a törvény szerint maximális határidőn belül marad, hanem az ügy sajátosságaival is adekvát” [19/2019. (VI. 18.) AB határozat].

3. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni (Alaptörvény XXIV. cikk). A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke nyomán új alapvető jogként jelent meg az Alaptörvényben.

„Az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, ésszerű határidőn belüli ügyintézésre, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indoklására és a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére. A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem azonosította a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot, azonban elismerte a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmához tartozó számos részjogosítvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség joga)” [3311/2018. (X. 16.) AB határozat].

4. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez (Alaptörvény XXV. cikk). Az ún. petíciós jog teszi lehetővé, hogy az emberek kérését (valamely közösségi

cél megvalósítása érdekében) vagy panaszt (valamely sérelem orvoslása érdekében) fogalmazzanak meg az állam felé. [ld. Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia. HVGORAC, Budapest].

Az Alkotmánybíróság már egészen korán kimondta, hogy a petíciós jog alapján „mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása” (987/B/1990. AB határozat).

A petíciós jog kettős kötelezettséget ró az államra: egyfelől az állami szerveknek lehetővé kell tenniük (vagyis nem akadályozhatják, de nem is tehetik nehézkessé) a panaszok, kérelmek benyújtását, másfelől pedig azokat az illetékes szerveknek érdemben el kell bírálniuk.

II. Az ügy érdemében

A panaszosok sérelmezték a velük szemben foganatosított intézkedések (igazoltatás, magánlakásban történő intézkedés, előállítás) tényét és módját (különösen annak erőszakos és retorzív, megfélemlítő jellegét, a megfelelő figyelmeztetések és tájékoztatások hiányát), valamint a kényszerítő eszközök alkalmazását és módját (különösen annak szükségtelenül erőszakos jellegét).

1. Elsőként azt értékeltem, hogy a rendőrség a panaszosokat indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A rendelkezésre álló információk alapján elmondható, hogy a panaszosokkal szemben egymással ugyan összefüggően, de két, elkülönülő rendőri fellépés történt, amelyek között – nagyjából 5-10 perc terjedelemben – megszakadt a kapcsolat az intézkedő rendőrök és az intézkedés alá vont személyek között (a panaszosi és a rendőrségi álláspontok megegyeznek abban, hogy mind a rendőrök, mind az intézkedés alá vontak elhagyták az intézkedés közvetlen helyszínét).

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontjának megfelelően a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot

szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

a) Az első rendőri fellépés vonatkozásában:

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok és a bejelentésről készült hangfelvétel tanúsága szerint az intézkedés alapját egy a segélyhívó rendszeren érkezett csendháborításra utaló anonim bejelentés adta: „Ó, de bömböl! Ordítanak, visítanak, füttyülnek, és ez az ünnep alatt végig így fog menni”. A kikerkező Csenger 1 egység rendőrei úgy jelentettek, hogy valóban hangosan szólt a zene.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Szabs. tv. 195. §-ának (1) bekezdése szerint, aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, szabálysértést követ el.

A fenti jogszabályhely ismertetését követően fontos rögzíteni, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény elsődleges értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A csendháborítás szabálysértés elkövetési magatartásának két konjunktív aspektusa van: mások nyugalma, illetve a természet megzavarására alkalmas zajkeltés, ami egyúttal indokolatlan. Előbbi feltétel teljesül, amennyiben a zaj mások nyugalma panaszra okot adóan zavarja, illetve az érzékszervileg bárki számára hangos (szubjektív értékhatár). Szubjektivitása révén az e kérdésben való állásfoglalás roppant nehéz és vitatható lehet. Az utóbbi aspektus (indokoltság) szintén szubjektív, hiszen – a Szabs. tv. orientáló rendelkezése hiányában – vitatott tétel, hogy ki mit tekint indokolt zajnak. A csendháborítás tilalmazásával a jogalkotó a lakott területek, a lakások, a közlekedési eszközök használatának a zavartalanságát és a természeti értékek védelmét kívánja biztosítani. A lakott területen történő indokolatlan zajkeltés tehát csendháborításnak minősül. [Cserép Attila (et al.): Nagykommentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez. Wolters Kluwer, 2020.]

A panaszosok hivatkoztak a helyi polgármester valamiféle engedélyére, ám erre vonatkozó konkrét információt nem közöltek, bármilyen dokumentumot nem mutattak be, hasonló esetekre vonatkozó önkormányzati szabályozás sem áll rendelkezésre, így e körülményt a vizsgálat során nem tudtam figyelembe venni.

Álláspontom szerint a bejelentés tartalma egyértelműen felvetette a csendháborítás szabálysértés elkövetésének lehetőségét, ennek megfelelően kellő jogalap birtokában kezdeményeztek intézkedést a Csenger 1 egység rendőrei, a panaszosok alapvető jogát érintő visszásság e tekintetben nem történt.

b) A második rendőri fellépés vonatkozásában:

A panaszosok álláspontja szerint a második rendőri fellépésre nem volt jogalapja a rendőröknek, hiszen a zenét lekapcsolták (lefekvéshez készülődtek), így csendháborítás már nem merülhetett fel.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az első rendőri fellépés során valóban lekapcsolták a zenét, ugyanakkor az érintett személyek arrogánsan kijelentették, hogy ha a rendőrök elmennek, „tovább fognak zenélni”, amelyet a rendőrök első távozását követően – a szóbeli figyelmeztetés ellenére – meg is tettek, ismét csendháborítást elkövetve ezzel.

A csendháborításra vonatkozó előző pontban ismertetett tényállás [Szabs. tv. 195. §-ának (1) bekezdése], és az ahhoz kapcsolódó rövid elemzés a második rendőri fellépés vonatkozásában is releváns.

Fontos leszögezni, hogy amennyiben az első rendőri fellépés eredményeként az intézkedés alá vont személyek valóban lekapcsolták a zenét, és azt később nem kapcsolták vissza, sőt, valóban lefekvéshez készülődtek (és arra valóban csupán a panaszosok arrogáns viselkedése szolgált alapul), akkor a második rendőri fellépés – figyelemmel arra, hogy az első rendőri fellépés elérte célját – már szükségtelen volt. Ugyanakkor, ha – szemben a panaszosok állításával – a csendháborítás újratekintődött, illetve folytatódott, akkor a második rendőri fellépésre kellő jogalappal került sor, hiszen az első rendőri fellépés során tett szóbeli figyelmeztetés eredménytelen volt, az intézkedés nem érte el a célját. Az ellentmondást a rendelkezésre álló felvételek nem tudták feloldani, mivel azokon ugyan valóban nem hallatszik a zene, de nem rögzítik az egész eseménysort, csak az intézkedéshez kapcsolódó események egy bizonyos részét.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet (a rendőri kommunikációról készült hangfelvétel sem bizonyítja, hogy az intézkedés szükségtelen volt), így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

2. A panaszosok sérelmezték, hogy személyazonosságuk igazolására szólították őket fel.

A rendelkezésre álló információk szerint mind az első, mind a második rendőri fellépés során igazoltatni kívánták a rendőrök az intézkedés alá vont személyeket.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint elengedhetetlen volt a panaszosok igazoltatása, mivel a szabálysértő cselekményükkel rendőri felszólítás, valamint szóbeli figyelmeztetés ellenére sem hagytak fel.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőrség a feladatának ellátása során a [...] a személyes adatokhoz [...] fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Felhívom a figyelmet arra, hogy az igazoltatás szigorúan célhoz kötött intézkedés, amelyet minden esetben olyan konkrét tényeknek, körülményeknek kell megalapozniuk, amelyek alapján az eljáró rendőr okkal feltételezheti, hogy az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontjában taxatív módon meghatározott valamely cél elérése érdekében az igazoltatásra feltétlenül szükség van. Minden ezzel ellenkező megközelítés kiüresítené a törvényi rendelkezést, és önkényes intézkedésekre adhatna alapot.

Az önkénymentes intézkedés követelménye közvetlenül fakad – az emberi méltósághoz szorosan kapcsolódó – törvény előtti egyenlőség és egyenlő bánásmód követelményéből, valamint a tisztességes hatósági eljárás jogállami követelményéből, továbbá – mivel az igazoltatás immanens eleme a személyazonosság megállapítása – érinti a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogot.

a) Az első rendőri fellépés vonatkozásában:

A panaszosok jogi képviselőjének álláspontja szerint az első igazoltatási kísérletnek a szükségességét a rendőrök nem indokolták, az ingatlan tulajdonosának megadott adatait sem ellenőrizték.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a rendőrök – szóbeli figyelmeztetést követően – felhagytak az intézkedéssel, végül nem igazoltatták a panaszosokat. Valamennyi rendőr és az intézkedés alá vont személyek is elhagyták az intézkedés közvetlen helyszínét, ezzel a rendőri intézkedés megszakadt. **Ennek megfelelően a panaszosok alapvető jogát érintő visszásság e tekintetben nem történt.**

b) A második rendőri fellépés vonatkozásában:

Visszaulva az e jelentés 1. pontja b) alpontjában foglaltakra: amennyiben az intézkedés alá vont személyek valóban nem hagytak fel az alapul szolgáló szabálysértő cselekménnyel, és valóban a rendőri felszólítások, valamint a szóbeli figyelmeztetés ellenére csendháborító magatartást tanúsítottak, az intézkedő rendőröknek – megfelelően az Rtv. már hivatkozott 11. §-ában, 13. §-ában, valamint a Szolgálati Szabályzat szintén hivatkozott 9. §-ában foglaltaknak – az intézkedés alá vont személyeket (így a panaszosokat is) igazoltatniuk kellett. Ebben az esetben az igazoltatás ténye nem lehetett önkényes. Ugyanakkor, ha az intézkedés alá vontak már eleve nem tanúsítottak csendháborító magatartást az első rendőri fellépést követően, úgy az igazoltatás önkényes, tehát jogszerűtlen volt.

A rendelkezésre álló felvételeken ugyan hangos zene nem hallatszik, de e felvételek mindegyike a személyazonosság igazolására vonatkozó felszólítást követő eseményeket rögzítette. Olyan felvétel nem áll rendelkezésre, amely a második rendőri fellépést megelőző percek, annak kezdetét, illetve a személyazonosság igazolására vonatkozó rendőri felszólítást megelőző, azt megalapozó körülményeket rögzítette volna.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

3. A panaszosok sérelmezték, hogy az intézkedő rendőrök behatoltak az ingatlan területére (ezt egyébként aktívan igyekeztek is megakadályozni).

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint azért volt szükséges az intézkedés alá vont személyek bebocsátása hiányában is az ingatlan területére behatolni, hogy a szabálysértést elkövető, ellenszegülő személyekkel szemben intézkedni tudjanak.

Az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése alapján a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható [...]. Ugyanezen § (4b) bekezdése szerint, ha az igazoltatott személy személyazonosságának megállapítása a helyszínen sikertelen, akkor az igazoltatott előállítható a további adategyeztetés érdekében.

Az Rtv. 39. §-a (1) bekezdése h) és j) pontjainak megfelelően a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására céljából, illetve ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges. Az Rtv. 97. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint magánlakásnak minősül a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.

A rendelkezésre álló felvételek tanúsága alapján egyértelműen kijelenthető, hogy az intézkedés alá vont személyek (köztük a panaszosok) ellenszegültek az intézkedésnek, aktívan akadályozták, hogy a rendőrök behatoljanak az ingatlan területére. Az ugyanakkor – utalva az e jelentés 1. pontja b) alpontjában foglaltakra – nem tisztázható, hogy az intézkedés alá vont személyek valóban folytatták, illetve újra tanúsították-e a rendőrségi álláspont szerinti csendháborító cselekményüket. Ezzel összefüggésben fel kell hívnom a figyelmet a következőkre.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Ugyanezen § (2) bekezdése alapján a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. hivatkozott 19. §-ában foglalt jogszerű „ellenszegülés” lehetősége kapcsán jelentősége van annak, hogy a rendőri intézkedés esetleges jogszerűtlenségének mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapíthatónak kell lennie. Amennyiben a rendőri intézkedés jogszerűségének megkérdőjelezéséhez adatok, tények, jogviszonyok, egyéb körülmények igazolása szükséges, tehát a rendőri intézkedés jogszerűségének megállapításához bizonyítást kell lefolytatni, bizonyítási eszközöket kell igénybe venni (pl. intézkedés alá vont nyilatkozata, iratok, tanúk nyilatkozatai, stb.), az intézkedés alá vontnak akkor is alá kell vetnie magát a rendőri intézkedésnek, engedelmeskednie kell a rendőri utasításoknak, ha egyébként ő maga tudja, hogy nem követett el jogellenes cselekményt. Fontos kiemelni, hogy egyébként nem sok lehetőség lenne rendőri intézkedések foganatosítására, hiszen az a követelmény, hogy a rendőrt akkor terheli intézkedési kötelezettség, amikor „a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel” (Rtv. 13. §), nem azt jelenti, hogy az észlelt cselekménynek valóban, ténylegesen jogellenesnek kell lennie, hanem annak valamilyen fokú gyanúját kell pusztán felvetnie. A gyanúból pedig –

különösen, ha az intézkedés alá vont kihasználja a jogorvoslati lehetőségeit – kizárólag hatósági-, illetve bírósági eljárást követően, bizonyítási eljárás alapján „lesz” tényleges jogellenes cselekmény. Megítélésem szerint kizárólag olyan esetekben lehet jogszerűen „ellenállni” a rendőri intézkedésnek, és rendőri utasításnak, ha az intézkedés, illetve utasítás alapvető erkölcsi értékek ellen irányul (ilyen lehet pl. ha a rendőri intézkedés kifejezetten bűncselekmény elkövetésére irányul, vagy a rendőri utasítás bűncselekmény elkövetésére szólít fel), hiszen ezekben az esetekben beszélhetünk arról, hogy az intézkedés és utasítás mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan jogszerűtlen. Az Rtv. fent vázolt konstrukciója tehát elsősorban az állami kényszerhatalom utólagos ellenőrzésére és az adott esetben jogellenes eljárás utólagos reparációjára épül. A panaszosok jogi képviselője által hivatkozott jogos védelmi helyzet lehetősége tehát – a jogos védelem alkotmányos lehetőségének elemzésébe a fentiekben túlmenő elemzéstől eltekintve – rendkívül szűk körben nyitott rendőri intézkedések esetén; a vizsgált intézkedés pedig ilyen lehetőséget felvető körülményt nem vetett fel.

A magánlakásban történő intézkedés jogszerűségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Szabs. tv. 207. §-ának (1) bekezdése alapján, aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít, szabálysértést követ el.

A fentiek alapján a következők állapíthatók meg:

- a) Amennyiben az első rendőri fellépést követően, a szóbeli figyelmeztetés ellenére valóban újrakezdték, illetve folytatták, az intézkedő rendőrök már e körülmény miatt az Rtv. hivatkozott 39. §-a (1) bekezdése h) pontjának megfelelően jogszerűen hatoltak be az ingatlan területére.
- b) Ha a második rendőri fellépésre adott esetben kellő jogalap hiányában is került sor (e kérdésben a rendelkezésre álló információk alapján nem tudtam állást foglalni), akkor is eleget kellett volna tenniük a panaszosoknak – figyelemmel az Rtv. 19. §-ában, valamint a Szabs. tv. 207. §-ában foglaltakra – a rendőri felszólításnak, és igazolniuk kellett volna személyazonosságukat. Ennek elmaradása pedig szabálysértő cselekmény, amely az Rtv. már hivatkozott 39. §-a (1) bekezdés h) pontja alapján szintén kellő jogalapot biztosíthatott az intézkedő rendőrök számára az ingatlan területére való behatolásra.
- c) Az Rtv. 29. §-ának (4) és (4b) pontjai alapján a személyazonosság igazolására vonatkozó felszólítást nem teljesítő személy előállítható, amelynek végrehajtása érdekében szintén jogszerűen hatolhattak be az intézkedő rendőrök az ingatlan területére.

A fentieknek megfelelően, legalább az igazoltatásnak való ellenszegülés kellő jogalapot biztosított az intézkedő rendőröknek az ingatlan területére történő behatolásra (függetlenül attól, hogy az intézkedés alá vont személyeket kellő jogalap birtokában kívánták-e igazoltatni, vagy sem), így e tekintetben a panaszosok alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

4. A panaszosok sérelmezték, hogy velük szemben kényszerítő eszközöket alkalmaztak, őket bántalmazták.

A beadványok szerint a panaszosokkal szemben szükségtelenül erőszakosan alkalmaztak kényszerítő eszközöket.

Az I. r. panaszos utal arra is, hogy az egyik rendőr elhagyta az intézkedés során lőfegyverének tárárt, amit a családi rendezvény egyik vendége adott neki vissza, ugyanakkor nem tudja, hogy a rendőrök valóban vettek-e elő lőfegyvert az intézkedés során.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszosok fizikailag is ellenszegültek az intézkedésnek (azon túl, hogy nem voltak hajlandók eleget tenni a rendőri felszólításoknak, nem engedték, hogy a rendőrök belépjenek az ingatlan területére, amely során az egyik intézkedő rendőr meg is sérült), valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásának is (a II. r. panaszos ennek során le is szakította az egyik intézkedő rendőr láthatósági átvetőjét). A panaszosokkal szemben – a szükséges figyelmeztetéseket követően – testi kényszert, majd – ennek eredménytelensége miatt – rendszeresített vegyi eszközt, végül pedig bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök hámsérüléseket okoztak a panaszosok számára. A II. r. panaszossal szemben a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészségre való szállítás során – a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (4) bekezdés f) pontjának megfelelően – ismét bilincset alkalmaztak.

A Rendőrkapitányság által megküldött dokumentumok ugyanakkor ellentmondásosak, illetve következetlenek a vegyi eszköz alkalmazása, valamint a bilincselés jogalapja és időtartama tekintetében. A vegyi eszköz Rtv. 49. §-ának (1) bekezdése szerinti alkalmazása csupán az I. r. panaszos vonatkozásában szerepel a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben; sem az esemény leírásában, sem az alkalmazott kényszerítő eszközök jogalap szerinti megjelölésénél nem szerepel, hogy a II. r. panaszossal szemben vegyi eszközt alkalmaztak volna. A bilincselés jogalapja a rendőrkapitányság tájékoztató levele szerint az Rtv. 48. §-ának b) és d) pontja volt, míg a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésekben szerint csupán e §-nak a d) pontja szerepel. A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint az I. r. panaszossal szemben 23 óra 55 perctől, míg a kényszerítő intézkedésekről szóló jelentések tanúsága szerint 0 óra 5 perctől alkalmaztak bilincset 0 óra 40 percig.

A rendelkezésre álló felvételek tanúsága szerint a panaszosok valóban megpróbálták megakadályozni, hogy az intézkedő rendőrök behatoljanak az ingatlan területére. A felvételek tanúsága szerint többször és határozottan együttműködésre szólítják fel a panaszosokat, eredménytelenül. A következő felszólítás is elhangzik: „Menjenek hátrébb, vagy mindenki kap a könnygázból! [...]” Miután az intézkedő rendőrök sikeresen behatoltak, dulakodás alakult ki a rendőrök és a panaszosok között. „Feküdj le a földre! ... Feküdj le a földre, azt mondtam!” Az intézkedés alá vont személyek ellenállnak, egyikük valamibe bele is kapaszkodik. A digitálisan világosított felvételen egyértelműen látható, hogy az egyik rendőr a kerítéskaput vágja hozzá, azt lábbal rá is nyomja, majd rááll az egyik intézkedés alá vont személyre [I. r. panaszos]. A felvételeken nem látható, hogy hogyan és hány személyt érintően alkalmaznak vegyi eszközt.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése második mondatának megfelelően a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz [...] fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 19. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. korábban már hivatkozott 15. §-a alapján a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, így több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár (ún. arányosság elve). Ennek megfelelően az Rtv. 16. §-a alapján rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolg. szab. 39. §-ának (1) bekezdésének megfelelően az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (ún. fokozatosság elve).

A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (2) bekezdése az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A fenti szabályoknak megfelelően tehát az intézkedő rendőröknek minden esetben mérlegelniük kell, hogy az intézkedés célja elérése érdekében mi az a legkisebb korlátozás, amely mellett a rendőri intézkedés megfelelő eredménnyel tud zárulni.

a) A kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző figyelmeztetések tekintetében:

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (3) bekezdésének megfelelően a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A rendelkezésre álló dokumentumok és felvételek tanúsága alapján az intézkedő rendőrök előzetesen figyelmeztették a panaszosokat a kényszerítő eszközök alkalmazásának vonatkozásában.

Felhívom ugyanakkor a figyelmet arra a körülményre, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó felvételeken hallható figyelmeztetés („Menjenek hátrébb, vagy mindenki kap a könnygázból!”) semmiképpen nem felelt meg az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat vonatkozó formális előírásainak. E követelményeknek kettős szerepük van:

- d) egyfelől előzetesen felhívják az intézkedés alá vont személy figyelmét arra, hogy az ellenszegülést kényszerítő eszközök alkalmazásával meg fogják törni, így lehetőséget biztosítva az ellenszegülő magatartás önkéntes felhagyására;
- e) másfelől pedig jelzik, hogy a kényszerítő eszközt nem a rendőrként fellépő személy nevében és érdekében (tehát nem önkényesen), hanem az állam nevében, az állam által biztosított felhatalmazás keretében a közrend, a közbiztonság vagy az államhatár rendjének védelme érdekében, a törvényes rendnek megfelelően (tehát az állam legitim kényszerhatalmának megnyilvánulásaként) fognak kényszert alkalmazni.

Ennek nem pusztán szimbolikus jelentése van, egyértelműen kifejezi az intézkedés alá vont személy számára, hogy észszerűen hasztalan ellenszegülni a vele szemben álló állami autoritással, hiszen annak lényegesen súlyosabb következményei lesznek, mint annak, ha együttműködik. A megfelelő figyelmeztetés jelentősen csökkentheti az intézkedéssel járó alapjog-korlátozás mértékét. Ennek megfelelően – az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezéseit az Alaptörvényben biztosított alapvető jogok fényében, azok céljának megfelelően értelmezve – kizárólag akkor mellőzhető a fent leírtaknak megfelelő előzetes figyelmeztetés, ha az azzal járó késedelem ténylegesen jelentősebb jogsérelemmel, vagy annak közvetlen veszélyével járna.

A fentieknek megfelelően azt kellett értékelnem, hogy az elhangzott, de a formális előírásoknak nem megfelelő figyelmeztetés mennyiben volt alkalmas a figyelmeztetés törvényes céljának betöltésére.

A rendelkezésre álló felvételek alapján – álláspontom szerint – a panaszosok számára előzetesen és egyértelműen közölték, hogy ellenszegülő magatartásuk miatt, mint rendőrök fognak kényszerítő eszközt alkalmazni, így e tekintetben alapjogsérelem nem történt. Ugyanakkor megfelelő formalitást hasonló mértékben mellőző módon alkalmazott figyelmeztetés mindenképpen magában hordozza az alapjogsérelem okozásának közvetlen veszélyét.

b) A testi kényszer tekintetében:

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A rendelkezésre álló dokumentumok és felvételek tanúsága alapján elmondható, hogy a panaszosok aktívan ellenszegültek az intézkedésnek (fizikai erő kifejtés útján igyekeztek megakadályozni a rendőri intézkedést [Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés b) pont]). Ezt a panaszosok beszámolója is alátámasztja. E körben ismét felhívom a figyelmet az e jelentés 3. pontjában foglaltakra, miszerint a rendőri intézkedésekkel szembeni együttműködést rendkívül szűk körben van lehetőség megtagadni, a vizsgált intézkedés pedig ilyen lehetőséget felvető körülményt nem vetett fel.

Mindezek alapján – álláspontom szerint – a testi kényszer alkalmazására kellő jogalap birtokában került sor.

A felvételeken nem tisztázható, hogy pontosan milyen módon zajlott a testi kényszer alkalmazása, milyen mértékben álltak ellen a testi kényszer alkalmazásának a panaszosok (azaz megfelelt-e Rtv. 15. §-a szerinti arányosság elvének), ugyanakkor az tisztán látható, hogy az egyik rendőr a II. r. panaszoshoz vágja a kerítéskaput, azt megtapossa, majd rá is áll.

Megjegyzendő, hogy a kertkapu eltávolítására az Rtv. 13. §-ának (3) bekezdése alapján („Ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja [...]”) volt lehetősége az intézkedő rendőröknek. A felvételek alapján az is tisztázható, hogy mindezzel azért került sor, mert a panaszosok aktívan akadályozták a rendőrök ingatlanra való behatolását. Fontos azonban, hogy az Rtv. 13. §-ának (3) bekezdése az akadályozó eszköz eltávolítására és nem pedig intézkedés keretében való bármilyen egyéb módon való felhasználására ad felhatalmazást.

Ugyanakkor az a körülmény, hogy ezt követően az egyik intézkedő rendőr az eltávolított kertkaput a testi kényszerrel éppen érintett II. r. panaszoshoz vágja, azt megtapossa, majd rá is áll, olyan szükségtelenül erőszakos és bántalmazó magatartás, amely semmiképpen nem fér bele a kényszerítő eszközök alkalmazásának törvényes keretébe. Megjegyzendő, hogy az intézkedő rendőr a kertkaput nem önálló kvázi kényszerítő eszközként (ld. Rtv. 49. § szerinti „más eszköz”), hanem a testi kényszer keretében, ahhoz kapcsolódóan, mindenféle egyéb törvényes keretek között értelmezhető célzat nélkül alkalmazta. E körülmény tehát egyértelműen a kínzás, embertelen, illetve magalázó bánásmód alaptörvényi tilalmában ütközött.

Megjegyzem továbbá, hogy a felvételen látott cselekmény – álláspontom szerint – felveti a Btk. 301. §-a szerint bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekmény elkövetésének gyanúját.

c) A vegyi eszköz tekintetében:

Az Rtv. 49. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi [...] eszközt [...] alkalmazhat a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (1) bekezdésének megfelelően rendőr vegyi eszközt [...] saját elhatározásából vagy szolgálati előjárója parancsára használhat. Ugyanezen § (4) bekezdésének megfelelően a rendőr az intézkedés megkezdésekor a vegyi eszközt [...] készenlétkébe helyezi [...], és felkészül a támadás elhárítására, az ellenszegülés megtörésére.

A Rendőrkapitányság álláspontja szerint azért volt szükség rendszeresített vegyi eszközt alkalmazni, mert a panaszosokkal szembeni testi kényszer eredménytelen volt, nem tudták megbilincselni a panaszosokat. Ugyanakkor a kényszerítő eszközök alkalmazásáról szóló

jelentés csupán az I. r. panaszos vonatkozásában tartalmaz információt a vegyi eszköz alkalmazásáról, a II. r. panaszos vonatkozásában nem. Az I. r. panaszossal szemben a „bilincs, illetve a testi kényszer, valamint vegyi eszköz alkalmazására azért került sor, mivel az intézkedés során mindvégig agresszív magatartást tanúsított, tartani lehetett támadásától, illetve testi erővel megfékezni nem volt más” lehetőségük az intézkedő rendőröknek.

A panaszosok jogi képviselője utalt rá, hogy az intézkedő rendőröknek már a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően keze ügyében volt vegyi eszköz. E tény – álláspontja szerint – arra utalt, hogy a rendőrök már eleve kényszerítő eszköz alkalmazására készültek. E körülmény önmagában – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 42. §-ának fent hivatkozott (4) bekezdésére is – pusztán annyit igazol, hogy a rendőrök az egyébként ellenszegülő magatartást tanúsító intézkedés alá vont személyekkel szemben felkészültek a kényszerítő eszközök esetleges alkalmazásának lehetőségére. Mindebből ugyanakkor nem következik a kényszerítő eszközök szükségszerű alkalmazása velük szemben.

Amennyiben a panaszosok valóban aktívan ellenszegültek még a testi kényszer alkalmazása során is, a bilincselés során is, és ezt az ellenszegülést – szakszerű végrehajtás mellett – valóban nem tudták megtörni a rendőrök, a vegyi eszköz alkalmazására kellő jogalap birtokában került sor. Ellenkező esetben a vegyi eszköz alkalmazása már önmagában sértette az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság-, valamint a Szolg. szab. 39. §-ának (1) bekezdése szerinti fokozatosság elvét.

A rendelkezésére álló dokumentumok és felvételek alapján nem tisztázható, hogy a panaszosok mennyiben álltak ellen a testi kényszer, illetve bilincs alkalmazásának, illetve, hogy pontosan kikkel szemben és milyen módon alkalmaztak vegyi eszközt a rendőrök (és így valóban szükséges volt-e a vegyi eszközt alkalmazni, továbbá azt a fokozatosság és az arányosság elvének megfelelően alkalmazták-e vagy sem), **így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

d) A bilincselés tekintetében

Az Rtv. 48. §-a taxatíve tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. E szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására vagy
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, amelynek (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának lehetséges esetköreit, amelyek közül a b), d) és f) pontjait szükséges kiemelni:

- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve – az őrzés idejére – akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek.

A bilincs tehát kizárólag az Rtv.-ben felsorolt esetekben alkalmazható. Tekintettel a bilincselés személyi szabadságot, valamint cselekvési autonómiát jelentősen korlátozó voltára, a fentiek alapján különös súlyt kell fektetni az alkalmazás körülményeinek vizsgálatára.

da) Az ingatlan területére történő behatolást közvetlenül követő bilincselés tekintetében:

A rendelkezésre álló dokumentumok és felvételek tanúsága alapján – ahogy arra az e jelentés 4. pontjának b) alpontjában is utaltam – a panaszosok aktívan ellenszegültek az intézkedésnek. A rendelkezésre álló dokumentumok és felvételek alapján ugyanakkor az már nem tisztázható, hogy a panaszosok mennyiben álltak ellen a testi kényszer alkalmazásának, megtört-e az ellenszegülésük, vagy sem. Nem látható továbbá, hogy pontosan milyen módon – támadólag vagy véletlenül – szakította le, illetve leszakította-e a II. r. panaszos az egyik intézkedő rendőr láthatósági átvetőjét. A rendőrségi dokumentáció következetlen a bilincselés jogalapja, valamint ellentmondásos a bilincselés ideje tekintetében.

Amennyiben a panaszosok valóban aktívan ellenszegültek még a testi kényszer alkalmazása során is, és ezt az ellenszegülést – szakszerű végrehajtás mellett is – valóban nem tudták megtörni a rendőrök, a bilincselésre kellő jogalap birtokában került sor. Ellenkező esetben a bilincs alkalmazása már önmagában sértette az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság-, valamint a Szolg. szab. 39. §-ának (1) bekezdése szerinti fokozatosság elvét.

A rendelkezésére álló dokumentumok és felvételek alapján nem tisztázható, hogy a panaszosok mennyiben álltak ellen a testi kényszer alkalmazásának, a II. r. panaszos valóban támadóan lépett-e fel az intézkedő rendőrrel szemben, vagy sem (és így valóban szükséges volt-e a bilincset alkalmazni, továbbá azt a fokozatosság és az arányosság elvének megfelelően alkalmazták-e vagy sem), **így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

A bilincselés időtartamának arányossága tekintetében kardinális jelentősége van az intézkedés alá vont magatartásának (a bilincselés ténylegesen és – az adott intézkedés vonatkozásában – véglegesen megtörte-e az ellenszegülését). **Figyelemmel arra, hogy a rendelkezésre álló információk alapján e kérdésnek a tisztázásra nincs mód, így e tekintetben sem áll módomban alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról állást foglalni.**

A bilincselés idejének ellentmondásos megjelölése vonatkozásában annak van jelentősége, hogy mekkora az eltérés mértéke, és mindez okozhat-e bármilyen visszásságot az érintett intézkedés alá vont személy számára. Amennyiben az eltérés önmagában és összességében (a bilincselés lehetséges abszolút időtartama vonatkozásában) is jelentős, az – álláspontom szerint – akadályozhatja, vagy akár ellehetetlenítheti a bilincselés időtartamának jogorvoslati eljárásban való értékelését, hiszen a jogszabályok által előírt dokumentációs kötelezettség célja elsősorban a visszaellenőrizhetőség, az elszámoltathatóság. A rendőrségi dokumentációban 10 perc az eltérés, tehát vagy 45 perc vagy 35 perc időtartam volt az I. r. panaszos bilincselésének időtartama. **Álláspontom szerint – önmagában és összességében értékelve – az eltérés még nem jelentős, így e tekintetben az I. r. panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

db) A II. r. panaszossal szemben a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészségre való szállítás során alkalmazott bilincselés vonatkozásában:

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentáció alapján pusztán annyi mondható el, hogy a II. r. panaszos bilincselésének jogalapjaként a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (1) bekezdés f) pontját jelölték meg.

Fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy a Rendőrkapitányság által jogalapként megjelölt rendelkezés pusztán egy lehetséges olyan eset, amikor felmerülhet bilincselés alkalmazásának szükségessége, amennyiben az Rtv. 48. §-ában meghatározottak szerinti indoka adott. A Szolgálati Szabályzat hivatkozott 41. §-a (1) bekezdés f) pontja tehát nem jogalap, önmagában nem igazolja a bilincselés alkalmazását, az kizárólag az Rtv. 48. §-ában foglaltak mentén értelmezhető és alkalmazható.

A Rendőrkapitányság dokumentációjában nem szerepel olyan az Rtv. 48. §-ában foglaltaknak megfelelő indok, amely a II. r. panaszos szállítás során való bilincselését szükségessé tette volna. Ennek megfelelően a bilincselés sértette a II. r. panaszos személyi szabadságát és emberi méltóságát.

e) A lőfegyver vonatkozásában:

Az Rtv. 53. §-ának (1) bekezdése szerint lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül.

A rendelkezésre álló dokumentáció és felvételek tanúsága alapján lőfegyverhasználatra, illetve arra vonatkozó információ, hogy bármelyik rendőr kézbe vette volna lőfegyverét, nem igazolható (még közvetett módon sem). **Mivel az I. r. panaszos is bizonytalan volt ennek vonatkozásában, úgy foglaltam állást, hogy lőfegyverhasználat, vagy lőfegyver szándékos, panaszosok ellen irányuló kézbe vételére nem került sor, így e tekintetben alapvető jogot érintő visszásság nem történt.**

f) A panaszosok sérelmezték, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazása következtében sérüléseket szenvedtek:

A panaszosok beszámolója szerint sérüléseket szenvedtek a testi kényszer, a gázspray alkalmazása következtében. Az I. r. panaszos mindezeket túl kiemelte, hogy a bilincs „bevágott” a csuklójába, fájdalmat okozott.

A rendelkezésre álló információk alapján annyi mondható el biztosan, hogy a panaszosok sérüléseket szenvedtek a kényszerítő eszközök alkalmazása során. Mivel azonban a panaszosokat orvos nem vizsgálta meg a kényszerítő eszközök alkalmazását követően az előállításuk során, így a sérülések mértékét nem tudom figyelembe venni a kényszerítő eszközök alkalmazásának arányossága tekintetében.

Amennyiben a panaszosok valóban olyan módon ellenszegülő magatartását tanúsítottak, ahogy az a rendőrségi dokumentációban szerepel, a panaszosok saját beszámolójuk szerinti sérülései korrelálnak ellenszegülő magatartásukkal. Ide nem értve a kerítéskapu okozta sérüléseket [ld. az e jelentés 4. pontja b) alpontjában foglaltakat]. Ellenkező esetben a sérülések egy része (különösen azok, amelyek a vegyi eszköz, illetve a bilincselés alkalmazásához köthetőek) alapjogsérelmet okoztak. **Ennek tisztázására a rendelkezésére álló dokumentáció és felvételek tanúsága alapján nincs lehetőség** [ld. az e jelentés 4. pontjának b), c) és d)]

alpontjaiban foglaltak], így e tekintetben a panaszosok alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

Utalva az e jelentés 4. pontja b) alpontjában foglaltakra, a testi kényszer keretében megvalósuló bántalmazó cselekmény okozta sérülés(ek) vonatkozásában ugyanakkor egyértelműen megállapítható a II. r. panaszos emberi méltóságához kapcsolódó testi integritáshoz való alapvető jogának a sérelme.

5. A panaszosok sérelmezték, hogy az intézkedő rendőrök nem tartották be a járványhoz kapcsolódó védelmi előírásokat.

Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem viseltek maszkot és megfelelő távolságot sem tartottak.

A Rendőrkapitányság álláspontja szerint nem volt szükség külön védőeszköz használatára, mivel szabad levegőn intézkedtek a panaszosokkal szemben, és tartották a megfelelő védőtávolságot. Az egészségügyi iránymutatásoknak megfelelően, mivel semmilyen körülmény nem utalt arra, hogy a fertőzés veszélye fennállna, a megfelelő védőtávolság betartása szabad levegőn elegendőnek bizonyult (előzetesen nem merült fel olyan információ, amely SARS-CoV-2 vírussal fertőzött személy jelenlétére utalt volna).

A Rendőrkapitányság nem rendelkezik belső szabályozó eszközzel, amely a járvány idején foganatosított rendőri intézkedésekre vonatkozik. Konkrét utasítás és útmutató a védőfelszerelések használatával kapcsolatban csak a hatósági házi karanténban lévő „Covid-19 gyanús fertőzött személyek” ellenőrzésére vonatkozott, az általános rendőri intézkedésekre nem. A rendőri intézkedéseket az idevonatkozó kormányrendeletek alapján hajtották végre a rendőrök.

Az Rtv. már hivatkozott 2. §-ában foglaltak e sérelem vonatkozásában is relevánsak.

A rendőri intézkedések vonatkozásában a járványhoz kapcsolódó védőeszközökre, védőtávolságra vonatkozó speciális jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz (normatív utasítás) nem volt a panaszolt intézkedés idején. Ugyanakkor jogszabálynak vagy közjogi szervezetszabályozó eszköznek nem minősülő egyéb előírás rendelkezésre állt. (Fontos azonban kiemelni, hogy ezen előírásoknak jogi kötőereje nincsen.)

Az Országos Rendőr-főkapitányságnak a járványügyi veszélyhelyzettel összefüggésben kiadott 2020. áprilisi ajánlása értelmében az Alaptörvény XX. cikkének (1) bekezdése szerinti testi és lelki egészséghez való alapvető jog érvényesülése érdekében a rendőri intézkedések során „a biztonság, mint alapvető követelmény az intézkedéssel érintett személyek tekintetében is elengedhetetlen”. „A jelenleg rendelkezésre álló információk alapján pontosan nem tisztázott, hogy mekkora ez a távolság, azonban az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ajánlása szerint a másik embertől legalább egy-másfél méter távolságot szükséges tartani. Mindezek alapján a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásáról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás mellékeltének 6.2 pontjában meghatározott biztonsági távolság szabályainak betartása mellett a rendőri intézkedések során az intézkedéssel érintett személyektől megfelelő távolságot kell tartani.” „Magánlakásban, [...] ahol a nagyobb számú állampolgár jelenléte feltételezhető, a szükséges és biztonságos távolság tartása adott esetben nagyobb körültekintést igényel.” A 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás hivatkozott rendelkezése szerint a biztonsági távolság minimum akkora kell, hogy legyen, hogy az intézkedés alá vont személy egy mozdulattal (egy lépéssel) ne érje el az intézkedő rendőrt.

A koronavírus kapcsán elrendelt veszélyhelyzetből adódó egészségmegőrzési közegészségügyi tárgyú rendőrségi feladatokról szóló, szakmai iránymutatóként szolgáló eljárásrend F) pontja értelmében akkor szükséges gumikesztyű, illetve szájmascsk viselése, amennyiben bármely oknál fogva a fertőzés lehetősége felmerül.

Védőeszközök alkalmazása – a fentiek szerint – akkor lett volna indokolt, ha az intézkedést megelőzően, illetve annak során felmerül az intézkedés alá vont személyek bármelyikével kapcsolatban a fertőzöttség reális kockázata. A rendelkezésre álló információk alapján ilyen kockázat nem merült fel.

A rendelkezésre álló felvételeken egyértelműen látható, hogy az intézkedő rendőrök semmilyen módon nem vették figyelembe a védőtávolságra vonatkozó ajánlásokat. (Értelemszerűen az ingatlan területére történő behatolást, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazását e sérelem vonatkozásában nem vettem figyelembe.) Ugyan a fertőzésveszély miatti védőtávolságra vonatkozó ajánlás nem köti az intézkedő rendőrt, viszont a 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás szerinti biztonsági távolságot általában véve minden intézkedés esetén tartani kell (értelemszerűen ide nem értve a kényszerítő eszközök alkalmazását).

Álláspontom szerint önmagában a biztonsági távolság meg nem tartása alapjogsérelem okozására nem alkalmas (különösen annak fényében, hogy elsősorban a rendőr védelmét szolgálja, és maximum közvetve járul hozzá az intézkedés alá vont személy alapvető jogainak védelméhez). A járvány veszélye ugyanakkor olyan körülmény, amely észszerűen felértékeli a biztonsági távolság jelentőségét, és ebben a kontextusban már előtérbe kerül az intézkedés alá vont személyek egészségének, testi integritásának a védelme (ahogy azt a vonatkozó ajánlásban is kiemelték).

A rendelkezésre álló információk alapján az intézkedéssel összefüggően nem fertőződtek meg a panaszosok, így e tekintetben alapjogsérelem nem történt. Ugyanakkor az a körülmény, hogy az intézkedő rendőrök – a felvételeken látottak vonatkozásában – semmilyen módon nem tartottak megfelelő védőtávolságot a behatolást, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőzően sem, fennállt az alapjogsérelem okozásának közvetlen veszélye.

6. Az I. r. panaszos sérelmezte az előállításuk egyes körülményeit:

Az I. r. panaszos sérelmezte az előállítás tényét és idejét, az orvosi ellátás hiányát, valamint azt, hogy nem beszélhetett családjával vagy egy jogi képviselővel, továbbá, hogy nem kapott igazolást az előállítás időtartamáról. A beadvány szerint több alkalommal benyitottak hozzá, ám minden alkalommal szó nélkül visszazárták zárját.

a) Az előállítás jogalapja tekintetében:

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok következtlenül jelölték meg az I. r. panaszos előállításának jogalapját: A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint az előállítás jogalapja az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) és f) pontjai voltak, míg az előállítás időtartamáról szóló jelentés tanúsága szerint ugyanezen § ugyanezen bekezdésének csupán az a) pontja volt. A Rendőrkapitányság álláspontja szerint az előállítás oka az volt, hogy az I. r. panaszos a felszólítás ellenére sem hagyott fel szabálysértő cselekményével.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőrség a feladatának ellátása során a [...] a személyi szabadsághoz [...] jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) és f) pontjai szerint rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja [...].

Mivel az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára, álláspontom szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. §-a szerinti szabadságelvonás feltételeiként a törvény megfogalmaz.

Utalva az e jelentés 1. pontjaiban foglaltakra, a rendelkezésre álló információk alapján nem lehet tisztázni, hogy a panaszosok valóban folytatták-e a rendőri figyelmeztetést követően szabálysértő magatartásukat. Ugyan – utalva az e jelentés 2. pontjában foglaltakra – az igazoltatás tekintetében sem lehetett a rendelkezésére álló információk alapján tisztázni annak szükségességét, ám – figyelemmel az Rtv. már hivatkozott 19. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra – a személyazonosság igazolását akkor sem tagadhatta volna meg az I. r. panaszos a vizsgált intézkedés során, ha az igazoltatás ténye jogszerűtlen volt (ld. az e jelentés 3. pontjában a jogszerű „ellenszegülés” kapcsán foglaltakat).

Álláspontom szerint tehát legalább az Rtv. 33. §-a (2) bekezdése a) pontjának megfelelően volt lehetőség az I. r. panaszos előállítására, így e tekintetben az I. r. panaszos személyi szabadságának korlátozására kellő jogalap birtokában került sor.

b) Az előállítás szükségessége tekintetében:

Az Rtv. már hivatkozott 15. §-ában foglaltak az előállítás szükségességének vizsgálata során is relevánsak.

Fontos rögzíteni tehát, hogy a Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése szerinti előállítás alkalmazása tekintetében a rendőr szabad belátása alapján hozott döntése nem lehet önkényes, az mindig a helyszínen értékelhető tények mérlegelésén kell, hogy alapuljon. Az automatikusan alkalmazott előállítás abban az esetben is alapjogsértő, amikor egyébként a helyszínen értékelhető tények alapján lehetne igazolni az intézkedés alá vont személy előállításának szükségességét.

Vizsgáltam, hogy a rendelkezésekre bocsájtott dokumentumok tartalmából lehet-e következtetni arra, hogy az előállítás végrehajtása a helyszínen értékelhető tények mérlegelésén alapult-e. Mind a panaszosi, mind a rendőrségi álláspontok egyeznek a tekintetben, hogy a panaszosok (és így az I. r. panaszos) egyértelműen megtagadták személyazonosságuk igazolását (a rendelkezésre álló információk alapján kizárólag az ingatlan tulajdonosának adatait adták meg). Ezt a felvételeken látottak is erősítik. Az I. r. panaszossal szemben ezzel összefüggésben szabálysértési eljárás is indult, amelynek megindításához elengedhetetlen volt az I. r. panaszos személyazonosságának hivatalos megállapítása. **Mindezek alapján – álláspontom szerint – igazolható az I. r. panaszos előállításának szükségessége legalább az Rtv. 33. §-a (2) bekezdése a) pontja alapján, így e tekintetben az I. r. panaszos személyi szabadságát jogszerűen korlátozták.**

c) Az előállítás időtartama tekintetében:

Az I. r. panaszos beszámolója szerint vele szemben semmilyen eljárási cselekmény nem történt előállítás során. A beadvány szerint több alkalommal benyitottak hozzá, ám minden alkalommal szó nélkül visszazárták a zárkat.

Az I. r. panaszos előállítása 2020. május 29-én 23 óra 55 perctől másnap 7 óra 40 percig (összesen 7 óra 45 percen át) tartott. Ennek során az I. r. panaszost a Rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezték el, ahol számára orvosi ellátást is biztosítottak (dr. B. F., a helyi kórház ügyeletes orvosa által), ám azt az I. r. panaszos visszautasította. Az I. r. panaszos személyi szabadsága korlátozásának idejét befolyásolta az ügyészség utasítása, miszerint őt addig nem bocsáthatták szabadon, amíg az intézkedő rendőrök meghallgatása alapján nem volt tisztázható az eljárásjogi helyzete.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az Rtv. említett rendelkezése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás időtartamot, amit indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órával hosszabbítani lehet. Felhívom a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. már hivatkozott 15. §-ának (1) bekezdésében meghatározott arányossági követelmény is. Mindezeknek megfelelően az előállításnak a 8, vagy a – szükség esetén rendőri szerv vezetőjének határozatával – 12 óra csupán objektív határa, amely határt semmilyen esetben nem léphet át az előállítás időtartama (még akkor sem, ha az esetleg az intézkedés célja szempontjából szükséges lenne), ugyanakkor az előállítás – szubjektív értelemben – kizárólag addig tarthat, ameddig az feltétlenül szükséges és arányban áll az intézkedés céljával.

Az előállítás időtartamának értékelése érdekében az alábbi jogszabályhely felhívását tartom szükségesnek:

A Be. 26. §-ának (3) bekezdésének megfelelően az ügyész irányítási jogkörében eljárási cselekmények elvégzésére utasíthatja, azok elvégzését előzetes jóváhagyáshoz kötheti. Mindezeknek a rendőrségnek mint nyomozó hatóság a Be. 31. §-ában foglaltaknak megfelelően – szűk kivételektől eltekintve – eleget kell tennie.

A rendelkezésre álló információk alapján – az vitatott orvosi vizsgálat kísérletét leszámítva – az adminisztratív cselekményeken túl eljárási cselekmény nem történt az I. r. panaszos vonatkozásában, ugyanakkor ennek oka a II. r. panaszossal szembeni eljáráshoz kapcsolódó ügyészségi utasítás volt. **Ennek megfelelően – álláspontom szerint – a rendőrség oldalán az I. r. panaszos személyi szabadságának korlátozása jogszerű volt, azzal kapcsolatban a rendőri intézkedéshez közvetlenül kapcsolódó visszasság nem történt.**

d) Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy előállítása során nem beszélhetett családjával vagy egy jogi képviselővel.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint már az intézkedés helyszínén értesítették a hozzátartozókat, egyébként a panaszosok külön nem kérték

sem hozzátartozók, sem pedig jogi képviselő értesítését. Megjegyzendő, hogy az I. r. panaszos semmilyen e sérelmet érintő nyilatkozatot nem erősített meg aláírásával.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozója vagy más személy értesítését kérje, ennek érdekében a fogvatartottat nyilatkoztatni kell. A fogvatartott által értesítendőnek megjelölt személy értesítésének kötelezettsége a rendőrséget terheli, az értesítést a rendőrség indokolatlan késedelem nélkül teljesíti. Ha az értesítés ténye az eljárás során keletkezett adatok alapján veszélyezteti az intézkedés célját, akkor az értesítést el kell halasztani és akkor kell megtenni, amikor a veszélyeztetés már nem áll fenn. Ha az értesítés ténye nem, de a fogvatartott által megjelölt személy értesítése veszélyezteti az intézkedés célját, akkor őt fel kell hívni arra, hogy más személyt jelöljön meg. Ha a fogvatartott olyan más személyt jelölt meg, akivel kapcsolatban az értesítésnek nincs akadálya, a rendőrség az utóbb megjelölt személyt értesíti. [...] Ugyanezen § (3) bekezdése alapján a fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

A fentiek alapján nem köteles a rendőrség arra, hogy az Rtv. 33. §-a szerinti előállítás során biztosítsa a fogvatartott számára, hogy beszélhessen hozzátartozójával vagy más személlyel, ugyanakkor értesíteni köteles a panaszos által megjelölt személyeket (amennyiben mindez nem veszélyezteti az intézkedés célját).

Ellentmondás feszül a panaszos és a rendőrség álláspontja között arra vonatkozóan, hogy kérte-e a panaszos, hogy bárkivel beszélhessen, bárkit értesítsen. Az tény, hogy a panaszos bizonyos hozzátartozói már az intézkedés kezdeményezésének helyszínén értesültek az I. r. panaszos előállításáról, ugyanakkor annak tisztázására már – a rendelkezésre álló információk alapján – nincs mód, hogy az I. r. panaszos kívánt-e a helyszínen lévőkön kívül más személyt, illetve jogi képviselőt értesíteni vagy sem. **Mindezek alapján e tekintetben az I. r. panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

e) Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy nem kapott orvosi ellátást, és azt fel sem kínálták számára.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint biztosították az I. r. panaszos orvosi vizsgálatát (dr. B. F., a helyi kórház ügyeletes orvosa által), ám azt a panaszos visszautasította. Megjegyzendő, hogy az erre vonatkozó nyilatkozatot az I. r. panaszos nem írta alá. A rendelkezésre álló hangfelvétel tanúsága alapján a panaszos az előállítása végén szóvá teszi, hogy számára fel sem ajánlották az orvosi vizsgálat lehetőségét, amelyre az intézkedő rendőr közölte, hogy azt felajánlották, ám a panaszos visszautasította, csupán erre már nem emlékszik (véltetően utalva ezzel az I. r. panaszos intézkedéskori ittas állapotára).

Az Rtv. 18. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A Szolgálati Szabályzat 31. §-ának (7) bekezdése szerint elhelyezéskor a fogvatartottat nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról. Betegség vagy sérülés esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást feloldani nem lehet, **így e tekintetben az I. r. panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

f) Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy nem kapott igazolást az előállítás időtartamáról.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint panaszos kézhez kapta az előállítás időtartamáról szóló igazolást, ám azt nem vitte magával.

A rendelkezésre álló hangfelvétel tanúsága szerint az intézkedő rendőr valamelyik dokumentum vonatkozásában (a hangfelvétel alapján nem tisztázható) azt közli a panaszossal, hogy „Ezt nem adom magának oda, ha nem írja alá. [...] Ha aláírja...”.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Amennyiben a rendőrség az I. r. panaszos aláírásához kötötte az igazolás átadását, jogszerűtlenül járt el, ugyanis a vonatkozó jogszabályok alapján az igazolás átadásához nem szükséges az intézkedés alá vont személy aláírása. **A rendelkezésre álló információk alapján e kérdés tisztázása nincs mód, így e tekintetben az I. r. panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

7. Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az intézkedés körülményeiről.

Az I. r. panaszos álláspontja szerint az intézkedő rendőrök nem azonosították magukat, nem közölték az intézkedés célját és okát, nem adtak megfelelő jogorvoslati tájékoztatást, továbbá az eljárás egyéb körülményeiről sem adtak megfelelő felvilágosítást a szabadon bocsátását megelőzően.

Álláspontom szerint az Alaptörvény XXIV. cikkében deklarált tisztességes hatósági eljáráshoz való jog alapvető jogállami követelmény, amelynek megfelelően a jogok érvényesítése olyan eljárás keretében kell, hogy történjen, amely megfelelő biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan állami döntésre. Természetes követelmény tehát a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése egy demokratikus jogállam esetében, hiszen az egyes emberekkel szemben az állam természetétől fakadóan mindig erőfölényes pozícióban van. Ennek megfelelően szükséges, hogy az államhatalom nevében eljáró személyek minden esetben teljes körű tájékoztatást adjanak az eljárás alá vont személyeknek jogaik, kötelezettségeik, valamint az eljárás körülményei tekintetében.

a) Az intézkedő rendőrök azonosítási kötelezettsége tekintetében:

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdése első fordulatanak megfelelően a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát [...] szóban közölni.

Az azonosítási kötelezettség célja az, hogy a jogorvoslati lehetőségek során az intézkedő rendőrök személye, ezen keresztül pedig a konkrét intézkedés megtörténte beazonosítható legyen.

A rendelkezésre álló dokumentumok és felvételek nem tartalmaznak információt arra vonatkozóan, hogy az intézkedő rendőrök bármelyike eleget tett volna a fenti szóbeli azonosítási kötelezettségüknek akár az intézkedés kezdetén, akár annak befejezésekor. Figyelembe veendő ugyanakkor, hogy az I. r. panaszos pontos információkkal rendelkezik a vele szemben intézkedő rendőrök személyéről. **Bár annak tisztázására nincs mód, hogy pontosan milyen úton jutott hozzá a szükséges információkhoz az I. r. panaszos és jogi képviselője, ugyanakkor az azonosítási kötelezettség elmaradása vagy hiányos teljesítése miatt alapjogsérelmet nem szenvedett. Álláspontom szerint ugyanakkor, ha az intézkedő rendőrök nem teljesítik megfelelően az Rtv. 20. §-ában foglaltak szerinti azonosítási kötelezettségüket, mindenképpen fennáll az alapvető jog sérelmének közvetlen veszélye.**

b) Az intézkedés tényének és céljának közlése tekintetében:

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdésének megfelelően a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az intézkedő rendőrök közölték, hogy az intézkedés célja volt a csendháborítás kezelése, amelyről névtelen bejelentés érkezett, valamint amellyel a panaszosok a figyelmeztetés ellenére sem hagytak fel. Az intézkedő rendőrök továbbá az előállítás tényét és célját is közölték az I. r. panaszossal.

A rendelkezésre álló felvételeken a következők hangzanak el (A közlés hangnemét jelen pontban nem érintem.):

- „Itt szabálysértés elkövetése miatt beviszünk mindenkit! És ennyi!”
- „Van engedélye, hogy bejöjjön?!” – „Van engedélyem. Igen!” – „Mutassa meg!” – „Onnantól kezdve, hogy nem igazolja magát az úriember, onnantól kezdve bemehetek a lakóházba!”

Az intézkedés kezdetéről felvétel nem áll rendelkezésre. A felvételeken elsősorban az ingatlanra való belépés, valamint az intézkedéssel szembeni ellenszegülés témájában hallható erőteljes vita.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. A rendelkezésre álló információk alapján kizárólag annyi tisztázható maradéktalanul, hogy a panaszosokkal (így az I. r. panaszossal is) közölték az előállítás, valamint – bár indirekt módon – a magánlakásban történő intézkedés tényét és okát. Az első és második rendőri fellépés egyéb intézkedéseikhez kapcsolódó közlések vonatkozásában felvételek nem állnak rendelkezésre. **Mindezekre tekintettel nem tisztázható, hogy az intézkedő rendőrök mennyiben tettek eleget az intézkedés tényének és céljának szóbeli közlésére vonatkozó kötelezettségüknek valamennyi intézkedés vonatkozásában, így e tekintetben az I. r. panaszos alapvető jogát érintő visszáság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

c) A jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó felvilágosítás tekintetében:

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdése második mondatának megfelelően az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok szerint az I. r. panaszos a jogorvoslati lehetőségekről való megfelelő tájékoztatást szabadításakor kapta meg. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson szerepel a szükséges tartalmú panasztételi lehetőségekre vonatkozó tájékoztató kivonat, viszont a panaszos azt nem írta alá és nem vitte magával.

A rendelkezésre álló – szabadítás pár percét rögzítő – hangfelvételen a jogorvoslati lehetőségekkel összefüggően kizárólag a következő hallható: „ha azt gondolja, hogy a rendőrség jogsértést követett el, tegyen feljelentést”. Az intézkedésről készült egyéb felvételen a jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó bármilyen információ nem hangzik el.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondás rendelkezésre álló információk alapján nem tisztázható. Ugyanakkor a rendelkezésre álló felvételek a I. panaszos álláspontját erősítik a tekintetben, hogy szóban nem kapott megfelelő felvilágosítást. **Figyelembe véve ugyanakkor, hogy az I. r. panaszos határidőben élni tudott a panasztételi lehetőséggel, az adott esetben elmaradt, illetve hiányos jogorvoslati felvilágosítás számára alapjogsérelmet nem okozott. Fel kell hívnom azonban a figyelmet arra, hogy a hiányos és nem megfelelő módon adott jogorvoslati felvilágosítás minden esetben felveti az alapjog-sérelem okozásának közvetlen veszélyét.**

d) Az eljárás egyéb körülményeire vonatkozó felvilágosítás tekintetében:

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az I. r. panaszost tájékoztatták jogairól az előállítása és a szabadítása során egyaránt.

A rendelkezésre álló – szabadítás pár percét rögzítő – hangfelvétel tanúsága szerint a panaszos felvilágosítást kért mind az intézkedéshez kapcsolódó jogszabályi előírásokról, mind az elkészült dokumentumok, nyilatkozatok tartalmáról (amelyeket az I. r. panaszos át is kívánt olvasni). A hangfelvételből a következőket tartom szükségesnek kiemelni (A közlés hangnemét jelen pontban nem érintem.):

- „Krisztián! Elmondok egy dolgot magának. Nem ért sok mindennel egyet, igen... Attól, hogy maga itt nem ír alá semmit, az nem jelent semmit. ... Mer' itt arról szól csak, hogy átveszi az iratot, de nem ír alá.”
- „Jó... de arra, hogy ők belépjenek a magánlakásba, arra nem volt felhatalmazásuk, semmilyen írásos engedélyük, ugye?” – „Ezt a törvényt olvassa el. '94. évi XXXIV-es törvény.”
- „...el szeretném vinni... de én az aláírással nem hagyom jóvá...” – „Ezt nem adom magának oda, ha nem írja alá. [...] Ha aláírja...”

Az intézkedésről készült felvételekből a következőket tartom szükségesnek kiemelni:

- „Van engedélye, hogy bejöjjön?!” – „Van engedélyem. Igen!” – „Mutassa meg!” – „Onnantól kezdve, hogy nem igazolja magát az úriember, onnantól kezdve bemehetek a lakóházba!”

Az Rtv. 24. §-a (1) bekezdése második fordulatainak megfelelően a rendőr köteles [...] a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A felvételen hallható párbeszéd során a Rendőrkapitányság rendőre elsősorban az aláírás céljáról ad részletesebb felvilágosítást, ám az sem teljesen pontos. Amennyiben kizárólag az

Rtv. 33. §-a szerinti rendőrségi előállításhoz kapcsolódó dokumentumok, nyilatkozatok aláírásáról van pusztán szó, valóban nem változtat az intézkedés alá vont személy jogi helyzetén az, ha azokat nem írja alá. Ugyanakkor azok nem kizárólag az érintett dokumentumok, nyilatkozatok átvételére vonatkoznak: egyben igazolják, hogy az intézkedés alá vont megkapta a szükséges felvilágosításokat, amelyek alapján meg is tette a rendőrségi előállításhoz kapcsolódó szükséges nyilatkozatokat (kért-e élelmezést, szenvedett-es sérülést, élni kíván-e panasszal, stb.). Az intézkedés jogszerűségét vitató panaszosi kérdésekre adott rendőrségi válasz viszont nem egyszerűen pontatlan, hanem lényegi hiányosságokban szenved: ugyan a rendőr megadja a rendőri intézkedésekre és kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó alapvető jelentőségű törvény számát, ugyanakkor meg sem kísérel az I. r. panaszos számára érdemi választ adni. Arra vonatkozóan pedig, ami az aláírás megtagadásáról való aláírással történő nyilatkozattételre vonatkozik, téves: nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely alapján az intézkedés alá vontnak aláírásával kellene nyilatkoznia arról, hogy az aláírandó dokumentumok, nyilatkozatok aláírását megtagadja, mint ahogy olyan sem, amely alapján a rendőrség aláíráshoz köthetné e dokumentumok átadását.

Az intézkedésről készült felvételen – többek közt – az I. r. panaszos többször kérte, hogy az intézkedő rendőrök támasszák alá az ingatlanra történő belépésre vonatkozó jogosultságukat. A fent kiemelt részletből látható, hogy az intézkedő rendőr alapvetően helyes, bár nem pontos felvilágosítást adott az I. r. panaszos számára.

Felhívom a figyelmet, hogy bár van átfedés az Rtv. 20. §a szerinti minimális tájékoztatási kötelezettség és az Rtv. 24. §-a szerinti felvilágosítás adási kötelezettség tárgyában, az Rtv. 24. §-ának megfelelően részletesebb felvilágosítást kell adni, amennyiben az intézkedés alá vont személy igényli.

A fentieknek megfelelően a hangfelvételen rögzítettek vonatkozásában a rendőrségi felvilágosítás olyan hiányosságokban szenved, amely sértette az I. r. panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jogát.

8. A panaszosok sérelmezték az intézkedő rendőrök hangnemét:

A panaszosok álláspontja szerint az intézkedő rendőrök hangneme elfogadhatatlan volt, amelyet a hangfelvételek is alátámasztanak. Az I. r. panaszos kiemelte továbbá, hogy a Rendőrkapitányságra szállításakor a mellette ülő rendőr igyekezett megfélemlíteni az I. r. panaszost: „egész úton ordított, és ugyanígy a gépjármű vezető is”: „mit képzelsz te k*g pesti, lejössz Szabolcsba, itt nem úgy működik egy előállítás, mint nálatok”.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az intézkedő rendőrök az adott körülmények között az intézkedés alá vont személyek magatartásához igazodva, erőteljesebb, megfelelően határozott hangnemben kommunikáltak (adott helyzethez igazított figyelemfelhívási célzattal, annak érdekében, hogy elkerüljék a súlyosabb kényszerítő eszközök alkalmazását). Az előállítás során az I. r. panaszossal végig határozott hangnemben közölték az utasításaikat, a szakma nyelvezetének megfelelően, vele nem kiabáltak, semmilyen sértő kifejezés és kijelentés nem hangzott el. Az „intézkedés alá vontak emberi méltóságát szem előtt tartva, azt meg nem sértve intézkedtek” a rendőrök.

Az intézkedésről készült felvételek a panaszosok álláspontját erősítik. A felvételekből a következőket tartom szükségesnek kiemelni:

- „Te kis... b*meg! ... ki azt a k*tt ajtót!”
- „Kik vagyunk?! ... Kik vagyunk mi, kutyák?!”
- „Akkor ne ezt olvasgassa, a személyes adatait, mer’ azt tudja! [...] Maga nem ért az eljáráshoz, úgyhogy ne magyarázzon!”

A fent kiemelt szófordulatok semmiképpen sem megfelelőek. A panaszosok magatartása alapján elfogadható az az álláspont, miszerint erélyesebb, határozottabb kommunikációra volt szükség, ugyanakkor még ez sem igazolja a vulgáris kifejezések, illetve lealacsonyító tartalmú közlések használatát. A harmadikként kiemelt közlés egyértelműen lealacsonyító, hiszen abból egyenesen következik, hogy a közlő rendőr nem tekinti egyenrangúnak az I. r. panaszost egy olyan helyzetben, amikor – utalva a jelen állásfoglalás 7. pontjának d) alpontjában foglaltakra – a panaszos éppen az intézkedés körülményeiről érdeklődött.

Az I. r. panaszos szállításáról nem áll rendelkezésre felvétel, így e tekintetben a rendelkezésre álló információk alapján nem tisztázható, hogy pontosan mi és milyen módon hangzott el.

A panasz ezen eleme kapcsán felhívom a figyelmet az Rtv. már hivatkozott 2. §-ában foglaltakra. Szükségesnek tartom kiemelni továbbá a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrrre vonatkozóan előírja: „*Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie*”. Az 5. pont szerint: „*[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el*”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „*[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős*”.

Indokoltnak tartom felidézni a korábbi Testület 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalásában foglaltakat: *A „rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve*”.

A fentieknek megfelelően az állam kényszerhatalma nevében eljáró rendőrök bármilyen olyan kommunikációs megnyilvánulása, amely lealacsonyító, megalázó jellegű, alapvető jogot sért.

A fentieknek megfelelően az intézkedő rendőrök (az I. r. panaszos vonatkozásában beleértve az öt szabadító rendőrt is) kommunikációja sértette a panaszosok emberi méltóságát, és hozzájárult a panaszosok és rendőrök közötti konfliktus eszkalálódásához.

9. A panaszosok álláspontja szerint az intézkedés retorzív jellegű volt.

A panaszosok jogi képviselője kiemelte, hogy a retorzív, „leckéztető” jelleget támasztja alá a rendőrök közötti rádiós kommunikáció is.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága alapján az intézkedésre, a kényszerítő eszközök alkalmazására szükség volt.

A rendőrök közötti rádiós kommunikációról készült felvételen a következő hangzik el: „Csenger, mi a helyzet?” – „Kicsit nagy az arcuk itt a lakóknak, és nem igazán akarják magukat igazoltatni, hanem még kötekednek.”

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

Az intézkedés alá vont személyek viselkedése – a rendelkezésre álló felvételek alapján – kötekedő, arrogáns és valóban ellenszegülő volt, így az intézkedés számos aspektusában – figyelemmel az e jelentés korábbi pontjaiban foglaltakra – jogszerű volt, illetve akár jogszerű is lehetett. Ugyanakkor az intézkedés vizsgálata számos olyan visszásságot tárt fel, amelyek együtt értékelve arra utalnak, hogy az intézkedés összességében egyre inkább „erődemonstrációvá” vált. A második fellépés során a rendőri kommunikáció központi eleme a rendőri kényszerhatalom volt, a rendőrök indulata folyamatosan fokozódott, hangnemük is ezzel arányosan vulgárisná vált, majd az intézkedés bántalmazásba fulladt, és így túllépett a legitim rendőri fellépés keretein, önkényessé (és így részrehajlóvá) vált. Ha emellett figyelembe vesszük, hogy már a rádiós kommunikáció során inkább fektettek hangsúlyt a panaszosok kötekedő magatartására, mint – utalva az e jelentés 1. pontjának b) alpontjában foglaltakra – a csendháborítás vitatott folytatására, megállapítható, hogy az intézkedés összességében és végeredményét tekintve retorzív jelleget öltött. **E tekintetben tehát – álláspontom szerint – sérült a panaszosok tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető joga.**

Javasolt intézkedések

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásságok jövőbeni megelőzése érdekében – az Ajbt. 31. §-a (1) bekezdésének és az Rtv. 92. §-a (1) bekezdésének megfelelően – **felkérem az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjét, hogy e jelentés ismertetésével hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét a következőkre:**

1. az intézkedéshez kapcsolódó dokumentációban **az intézkedéshez kapcsolódó kardinális információkat** (pl. az intézkedés, kényszerítő eszköz alkalmazásának jogalapja, ideje) **minden esetben pontosan szükséges rögzíteni;**
2. az Rtv. 20. §-a szerinti minimális tájékoztatási kötelezettség **alapvető jelentőségű a jogorvoslati lehetőségek hatékony igénybevétele szempontjából, így annak megfelelő teljesítése alapvető jogállami követelmény;**
3. az Rtv. 24. §-a szerinti felvilágosításnak a rendőri intézkedéshez kapcsolódó **közvetlen körülmények tekintetében** (pl. pontosan milyen dokumentumok aláírását kéri az intézkedés alá vonttól és azoknak mi a tartalma; miért tehetta meg a rendőr, hogy bebocsátás nélkül belépjen az ingatlan területére) **teljes körűnek kell lennie;**
4. a kényszerítő eszközök alkalmazására való figyelmeztetés formális előírásainak nem pusztán szimbolikus jelentése van: egyértelműen kifejezi az intézkedés alá vont személy számára, hogy ézszerűen hasztalan ellenszegülni a vele szemben álló állami autoritással, továbbá – azáltal, hogy lehetőséget biztosít az ellenszegülés önkéntes

feladására – jelentősen csökkentheti az intézkedéssel járó alapjog-korlátozás mértékét. **A megfelelő formalitást mellőző módon alkalmazott figyelmeztetés tehát magában hordozza az alapjogsérelem okozásának közvetlen veszélyét.** Ide nem értve azon eseteket, amikor eleve nincs lehetőség figyelmeztetést alkalmazni;

5. bilincselésre **kizárólag az Rtv. 48. §-ában foglalt esetekben van lehetőség.** A Szolgálati Szabályzat 41. §-ában foglaltak önmagukban nem igazolják a bilincselés alkalmazását, az abban foglaltak kizárólag az Rtv. 48. §-ában foglaltak mentén értelmezhetőek és alkalmazhatóak;
6. **a biztonsági távolság tartása járvány esetén hozzájárul** – a fertőzés esélyének csökkentése révén – az intézkedés alá vont személyek (és az intézkedő rendőrök) egészségének megőrzéséhez;
7. az intézkedő rendőrök részéről **„fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el”, amelynek nem lehet része az erőszakos, vulgáris kommunikáció;**
8. **a legitim kényszeren túllépő bántalmazás elfogadhatatlan és igazolhatatlan, mivel lényegénél fogva önkényes (így ellentétes a jogállamiság eszméjével) és emberellenes (mivel az ember testi-lelki integritása ellen irányul), ezáltal pedig súlyosan rombolja a rendőrségbe (ezáltal pedig az államba) vetett közbizalmat.**

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

